

Biuletyn Informacyjny Gminy Szczurowa

gazeta bezpłatna

NASZA GMINA

nr 4/2022

ISSN 2657-683X

www.szczurowa.pl

**Uczniowie Szkoły Branżowej I stopnia
w Szczurowej życzą Wesołych Świąt**

Święta Bożego Narodzenia
to czas ciepła, radości i nadziei.

Na ten wyjątkowy, świąteczny czas,
życzę wszystkim mieszkańcom Gminy Szczurowa
rodzinnej atmosfery przy wigilijnym stole,
otuchy i optymizmu.

Niech święta Bożego Narodzenia
będą przepełnione radością i życzliwością,
a nadchodzący zaś 2023 rok przyniesie
miłość, szczęście i realizację osobistych planów.

Wójt Gminy Szczurowa
Zbigniew Moskał
wraz z Pracownikami

Inwestycyjna jesień

We Wrzępi powstało nowe miejsce z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Mieszkańcy będą mogli korzystać z nowego boiska do siatkówki, siłowni plenerowej oraz strefy relaksu. Zadanie jest współfinansowane w kwocie 29 100 zł przez Województwo Małopolskie w ramach programu Małopolska Infrastruktura Rekreacyjno-Sportowa- MIRS.

Od tego sezonu grzewczego budynek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Uściu Solnym jest ogrzewany nowym kotłem. W ostatnim czasie zmodernizowano kotłownię w budynku oraz wymieniono dwa kotły opalane paliwem stałym na nowy kondensacyjny kocioł gazowy o mocy 190 kW. Na ten cel gmina pozyskała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w kwocie 46 632 zł. Całość kosztowała ponad 330 tysięcy zł.

Modernizacji doczeka się obiekt świetlicy w Rudy-Rysiu. Inwestycje jakie powstaną w ramach planowanego zadania to m.in. zaadaptowanie dotychczasowego garażu na potrzeby użytku społecznego oraz nowe wyposażenie

dla budynku świetlicy. Obok Domu Ludowego powstanie nowy parking, a cały teren będzie ogrodzony. Budynek dostosowany zostanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zadanie współfinansowane w kwocie 250 000,00 zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

W remizie OSP Ryłowa zmodernizowano kompleksowo sanitariaty oraz wymieniono bramy garażowe. Zmiany zaszły również w samym garażu, gdzie zmodernizowano posadzkę. Zadanie zostało dofinansowane w kwocie 45 000,00 zł przez Województwo Małopolskie, w ramach konkursu MAŁOPOLSKIE OSP 2022. Wartość inwestycji to 145 tysięcy złotych.

Trwa konserwacja figury ukrzyżowania Chrystusa z 1883 r. w Woli Przemyskiej. Zadanie jest współfinansowane ze środków Województwa Małopolskiego w ramach programu Kapliczki Małopolski 2022 w kwocie 10 000, 00 zł. Wartość całkowita zadania to 29 000, 00 zł. Kolejnym obiektem sakralnym z terenu naszej gminy, który znajduje się obecnie w renowacji jest kapliczka z figurą Matki Bożej Różańcowej w parku dworskim w Szczurowej. Wartość umowy z wykonawcą to 15 530,00 zł. Koszt wszystkich prac pokryty został przez mieszkańkę Szczurowej.

Trwa realizacja zadania w ramach programu Małopolskie Świetlice Wiejskie 2022. Dzięki dofinansowaniu w kwocie 30 000 zł oraz środkom z budżetu gminy zostanie zakupione profesjonalne nagłośnienie oraz urządzenia oświetleniowe.

MAŁOPOLSKA

W Niedzieliskach wykonano nową nawierzchnię asfaltową na 190 metrach drogi Niedzieliska-Góry. Oprócz nowej nawierzchni wypełniono również pobocza kłincem kamiennym. Zadanie kosztowało blisko 72 tysiące złotych.

Droga Niedzieliska-Góry

Rewitalizacja – niemal 22 mln zł zainwestowane dla społeczeństwa

W grudniu odbyły się odbiory II etapu rewitalizacji obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Szczurowa. Za prawie 22 mln zł modernizację przechodzą budynki szkół w Szczurowej, Zaborowie, Uściu Solnym i Strzelcach Wielkich. Potężne zmiany zachodzą również na sali tańca w Szczurowej oraz na poddaszu Gminnego Centrum Kultury. *Te inwestycje zmieniają naszą gminę, podniosą komfort nauki naszych dzieci* – podkreśla Wójt Zbigniew Moskal.

Przy szczurowskiej szkole zaawansowane prace trwają zarówno na zewnątrz, jak i w środku budynku. Wnętrza budynku zyskały zupełnie nowy wygląd, podobnie jak otoczenie szkoły. Na małej sali gimnastycznej została zamontowana klimatyzacja. W zmodernizowanych pomieszczeniach uczniowie będą mieli do dyspozycji nowe wyposażenie. Łączna wartość prac w szczurowskiej szkole to ponad 3,3 mln zł.

Diametralnie zmieniło się wnętrze szkoły w Zaborowie. Wcześniej wymieniono przestarzałe instalacje CO i elektryczną oraz doprowadzono wodę użytkową do klas. Uczniowie mogą korzystać z nowych łazienek, a w nowych klasach aż chce się uczyć! Budynek zostanie również dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz do wymogów PPOŻ. Koszt tego zadania to niemal 3 mln zł.

W budynku szkoły w Strzelcach Wielkich zrobiło się radośniej. Kompleksowo zmodernizowano wnętrze budynku – korytarze, sale lekcyjne oraz inne pomieszczenia. Na ścianach korytarzy, które stały się jaśniejsze i bardziej przestronne, pojawiły się grafiki, które widać zaraz po przekroczeniu progu szkoły. Budynek przeszedł głęboką modernizację energetyczną – wymiana opraw oświetleniowych, termomodernizacja, panele PV, pompy ciepła. Zmieniono również dach, a na zewnątrz obiektu przebudowany zostanie teren rekreacyjny. Wartość tych prac to blisko 2,4 mln zł.

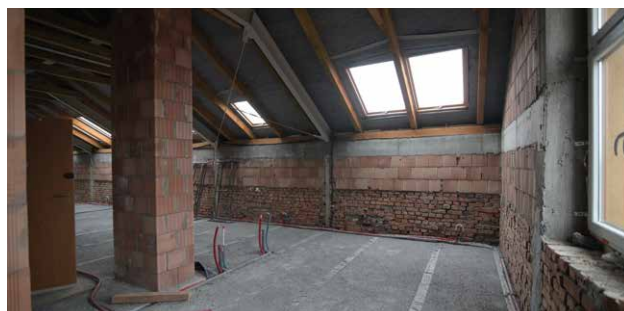
Największa kwota, bo ponad 7,6 mln zł, jest przeznaczona na modernizację szkoły w Uściu Solnym. To właśnie tutaj obok budynku powstają aż dwa zupełnie nowe boiska - trawiaste i z nawierzchnią poliuretanową. Dzieci z przedszkola już korzystają z odnowionej części obiektu - mają do dyspozycji nowe łazienki oraz salę, a także zmodernizowaną świetlicę oraz szatnie. Będą również korzystać z praktycznie nowego piętra szkoły, którego kompleksowy remont został właśnie zakończony. W kolejnym etapie prace obejmą parter szkoły. Modernizacji doczekało się również otoczenie szkoły. Na zewnątrz budynku wykonano prace brukarskie, małą architekturę, ogrodzenie i kanalizację deszczową.

Sala tańca, która lata świetności ma już dawno za sobą, otrzyma drugie życie. Po dawnym obiekcie zostały tylko mury, a od kilku miesięcy obiekt przechodzi diametralną przemianę. Na budynku położono nowy dach oraz wykonano nową elewację. Wewnątrz trwają prace wykończeniowe - nowe instalacje, tynki, stropy i posadzki. Sala będzie miała również nowe zaplecze - kuchnię oraz sanitariaty. Wartość inwestycji to blisko 3,2 mln zł.

Nowa powierzchnia to nowe możliwości poszerzenia działalności Gminnego Centrum Kultury. Mowa o poddaszu GCK, które dotychczas było niezagospodarowane. Obecnie trwają tam prace wykończeniowe, dzięki którym już w przyszłym roku będzie można organizować różne zajęcia i spotkania w zupełnie nowych pomieszczeniach. Wykończenie poddasza będzie kosztować 450 tys. zł.

Realizacja projektu Dostępna Szkoła w Szkole Podstawowej w Szczurowej

Równoległe z pracami rewitalizacyjnymi prowadzone są roboty budowlane polegające na dostosowaniu budynku szkoły w Szczurowej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Do tej pory ze środków grantu sfinansowano modernizację toalet na parterze, która pozwoliła na utworzenie toalety dla osób z niepełnosprawnością oraz wymianę drzwi na nowe o szerokości 90 cm, w kolorze kontrastującym z kolorem ścian.

Przedsięwzięcie grantowe Wdrożenie Modelu Dostępnej Szkoły w Szkole Podstawowej w Zaborowie oraz w Zespole Szkół w Szczurowej, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza w Szczurowej realizowane w ramach projektu Dostępna Szkoła, finansowanego ze środków EFS, w ramach programu POWER IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa. Projekt Dostępna Szkoła jest realizowany przez Fundację Współpracy w partnerstwie z Fundacją Instytut Rozwoju Regionalnego.

Mateusz Franczyk

Niemożliwe stało się możliwe

– rozpoczęliśmy budowę południowej obwodnicy Szczurowej!

W poniedziałek, 14 listopada, samorządowcy, posłowie oraz wykonawcy spotkali się na terenie budowy południowej obwodnicy Szczurowej, by poprzez symboliczne wbić łopaty, rozpocząć jedną z najważniejszych i najbardziej wyczekiwanych inwestycji ostatnich lat w naszej gminie.

W Szczurowej gościliśmy Wicemarszałka Małopolski Łukasza Smółkę, Wicewojewodę Ryszarda Pagacza, Posła Piotra Saka, Posłankę Józefę Szczurek-Żelazko, przedstawicieli Zarządu Dróg Wojewódzkich, przedstawicieli wykonawców – firmy Eurovia oraz radną wojewódzką Annę Mikosz. Podczas wydarzenia Wójt Zbigniew Moskał podkreślił, że jest to dla nas ogromne wydarzenie, na które czekaliśmy bardzo długo. – *Dzięki tej inwestycji uda się niemalże całkowicie wyprowadzić ruch samochodów ciężarowych poza nasze miejscowości – zaznaczył Wójt Szczurowej.*

W 2018 roku, kiedy objąłem stanowisko wójta, odbyliśmy kilka spotkań z mieszkańcami i od razu wyznaczyliśmy sobie zadania priorytetowe. Jednym z nich była właśnie budowa tej obwodnicy. Dzięki współpracy z wieloma ludźmi, Samorządem Województwa Małopolskiego, Wojewodą, udało się doprowadzić do tego, że już rozpoczynamy budowę południowej obwodnicy Szczurowej – mówił Zbigniew Moskał w rozmowie z mediami.

Południowa obwodnica Szczurowej będzie kosztowała 59 milionów złotych. Ponad 35 milionów złotych na tę inwestycję pochodzi z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Z kolei ponad 23 miliony dołożyło województwo, a gmina Szczurowa ponad 1,5 miliona złotych na wykup gruntów.

W ramach zadania powstanie blisko 4,5 kilometra drogi klasy G, w tym dwa ronda i dwa skrzyżowania skanalizowane. W planach są też przepusty i przejścia dla zwierząt. Droga ma być gotowa we wrześniu 2024 roku.

Mateusz Franczyk

Nowe umundurowanie dla strażaków

Kilkanaście zestawów mundurowych – zarówno bojowych jak i służbowych – trafiło do strażaków-ochotników z Gminy Szczurowa.

Nowe komplety mundurów przekazał Wójt Gminy Szczurowa Zbigniew Moskal wraz z Wicemarszałkiem Józefem Gawronem. Zostały one zakupione dzięki wsparciu finansowemu Województwa Małopolskiego w ramach konkursu „Małopolskie OSP 2022”.

Koszt realizacji zadania wyniósł 20 250, 00 zł, w tym dofinansowanie ze środków Województwa Małopolskiego w wysokości 10 125, 00 zł. W ramach zadania do strażaków trafiają:

- 3 szt. ubrań ochronnych do działań bojowych,
- 4 szt. mundurów służbowych,
- 6 szt. ubrań koszarowych.

Zakupione umundurowanie wpłynie na poprawę warunków pracy i zapewni strażakom bezpieczeństwo podczas działań ratowniczych – podkreśla Wójt Zbigniew Moskal.

Mateusz Franczyk

Sala sportowa za 800 tysięcy? To możliwe!

Kolejna dotacja dla Gminy Szczurowa

Blisko 1,5 miliona złotych trafi do Gminy Szczurowa w ramach programu „Sportowa Polska” realizowanego przez Ministerstwo Sportu. Środki zostaną przeznaczone na budowę sali sportowej przy szkole w Strzelcach Wielkich, której budowa trwa już pół roku.

Sala sportowa przy szkole w Strzelcach Wielkich jest inwestycją, której od lat wyczekiwała społeczność szkoły i sołectwa. W marcu br. Wójt Zbigniew Moskal podpisał umowę na realizację tej inwestycji – przy szkole powstaje pełnowymiarowa sala gimnastyczna wraz z węzłem socjalnym. Inwestycja obejmuje również adaptację pomieszczeń na szatnię, stołówkę oraz bibliotekę.

Koszt budowy obiektu to ponad 4,3 mln zł. Na inwestycję, przed jej rozpoczęciem, skutecznie pozyskano 2 miliony złotych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. W ostatnim czasie dobre wieści dotarły z Ministerstwa Sportu. Złożony przez gminę wniosek o dofinansowanie budowy sali w ramach programu „Sportowa Polska” otrzymał pozytywną ocenę, czego skutkiem będzie przekazanie przez ministerstwo blisko 1,5 mln zł na realizację inwestycji. Dzięki skutecznym działaniom Wójta Zbigniewa Moskala na budowę sali sportowej pozyskano łącznie niemal 3,5 mln zł, wskutek czego inwestycja będzie kosztować budżet gminy tylko 800 tysięcy złotych.

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

*Dofinansowano ze środków Funduszu
Rozwoju Kultury Fizycznej, których dyspo-
nentem jest Minister Sportu i Turystyki*

– Chciałbym podziękować parlamentarzystom z naszego okręgu za wsparcie naszego projektu. Szczególnie dziękuję Posłom: Józefie Szczurek-Żelazko oraz Piotrowi Sakowi za skuteczną pomoc dla naszej gminy – podkreśla Wójt Zbigniew Moskal.

Mateusz Franczyk

11 listopada

- symbol walki o wolność, wiary, miłości i zwycięstwa

11 listopada mieszkańcy Szczurowej świętowali 104. Rocznicę Odzyskania przez Polskę Niepodległości. Rocznicowe uroczystości rozpoczęły się od mszy świętej w kościele parafialnym w Szczurowej. Następnie na szczurowskim rynku Orkiestra Dęta OSP działająca przy Gminnym Centrum Kultury odegrała Hymn Polski.

Kwiaty pod pomnikiem pamięci złożył Wójt Gminy Szczurowa Zbigniew Moskał oraz Przewodniczący Rady Gminy Łukasz Kozak. Hołd oddali również przedstawiciele Policji, GCKCziS Szczurowa, GOPSu oraz Zespołu Szkół w Szczurowej. Na koniec uroczystości pod pomnikiem, orkiestra dęta wykonała krótki koncert pieśni patriotycznych.

Kolejny punkt programu uroczystości rocznicowych miał miejsce w sali widowiskowej Gminnego Centrum Kultury. W swoim przemówieniu do zgromadzonych mieszkańców Wójt Zbigniew Moskał podkreślił, że należy pamiętać o tym, że to my wszyscy mamy wpływ na to, jak wygląda rzeczywistość i w jakiej atmosferze żyjemy. *To my decydujemy o tym, czy w pełni i czy właściwie wykorzystujemy wolność wywalczoną przez swoich przodków* – mówił Wójt Gminy Szczurowa.

O oprawę historyczno-artystyczną wydarzenia zadbali uczniowie Zespołu Szkół w Szczurowej, którzy przygotowali montaż słowno-muzyczny przedstawiający udział

mieszkańców Gminy Szczurowa w walce o niepodległość. Zwieńczeniem tego dnia był koncert artystów z Najmniejszej Sceny Świata z Tarnowa. Trio muzyczne w składzie: Dawid Mik, Filip Kot i Aleksandra Kurek, przygotowało dla widzów koncert pieśni patriotycznych połączony ze wspólnym śpiewaniem.

Mateusz Franczyk

O uzależnieniach z Michałem Koterskim

Znany aktor Michał Koterski spotkał się w poniedziałek, 14 listopada z uczniami szkół podstawowych z terenu Gminy Szczurowa. Artysta szczerze i otwarcie opowiedział o swoim wieloletnim uzależnieniu od alkoholu i narkotyków oraz o drodze do trzeźwego życia, które trwa już 8 lat.

Spotkanie z popularnym aktorem odbyło się w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki uzależnień od alkoholu i od narkotyków. Podczas spotkania Michał Koterski opowiedział o swojej wyboistej drodze do spokoju oraz o różnych etapach swojego życia zaczynając od dzieciństwa, które spędził z ojcem zmagającym się z alkoholizmem, aż po dorosłość, kiedy to przez lata sam trwał w uzależnieniu od alkoholu i narkotyków. Nie zabrakło również wyznań o radykalnych zmianach, które nastąpiły 8 lat temu w życiu Koterskiego.

Na spotkaniu, które trwało ponad 2 godziny, nie zabrakło również opowieści o zawodzie aktora oraz o najważniejszej roli w życiu popularnego „Miśka” – roli ojca. Aktor podkreślił również, że wszystko co najlepsze - w życiu prywatnym i zawodowym – spotkało go, kiedy zrezygnował z używek.

Rozmowę z wyjątkowym gościem poprowadziła Pani Teodozja Turaczy, a wydarzenie – zorganizowane w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków – odbyło się przy współpracy Gminnego Centrum Kultury oraz szkół z terenu naszej gminy.

Mateusz Franczyk

Świąteczny Jarmark Bożonarodzeniowy w Szczurowej

Już po raz trzeci, Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Szczurowej, przy współpracy z Wójtem Gminy Szczurowa – Panem Zbigniewem Moskałem, zorganizowało Świąteczny Jarmark Bożonarodzeniowy. Tegoroczny Jarmark stał się centrum rozrywkowo-usługowym, dającym mieszkańcom możliwość zakupu różnego rodzaju towarów, takich jak ozdoby, rękodzieło, miody czy tradycyjna żywność. Bardzo ważnym aspektem jarmarku była możliwość wspólnego spotkania na świeżym powietrzu, któremu wyjątkowej, świątecznej aury nadały kolędy i występy artystyczne. Świąteczny Jarmark Bożonarodzeniowy stał się piękną tradycją, która już na stałe wpisała się w kalendarz naszych imprez i ma znaczny wpływ na rozwój kulturalny naszej gminy.

W organizację Jarmarku włączyły się również szkoły z terenu gminy Szczurowa, oraz Panie z Kół Gospodyń Wiejskich. Każda ze szkół posiadała własne stoisko handlowe i oferowała szeroką gamę świątecznych produktów, takich jak ozdoby choinkowe czy artykuły dekoracyjne (np. stroiki świąteczne, wyroby z drewna oraz z filcu). Podczas wydarzenia nie zabrakło również lokalnych rękodzielniczków oraz stoisk z przepyszными potrawami wigilijnymi przygotowanymi przez lokalne KGW. Tym razem wyjątkowe świąteczne przysmaki, których mogliśmy skosztować na stoiskach gastronomicznych przygotowały dla nas Pojawianki, Uścianeczki, Szczurowianki, Dołężanki, Stowarzyszenie „Złoty Klos”, młodzież projektowa „Lunch Break – Kulinarnym szlakiem ze smakiem” oraz Zgromadzenie Sióstr Służebniczek ze Szczurowej. Pośród dań królowały oczywiście pierogi, łazanki, barszcz czerwony z krokietami, zupa grzybowa, tradycyjny makowiec, oraz piernik. Nie zabrakło oczywiście także suszu i grzańca.

W trakcie trwania świątecznej imprezy dzieci mogły brać udział w różnego rodzaju grach, animacjach, zabawach i konkursach. Serca najmłodszych (i nie tylko) uczestników Jarmarku skradła zagroda z królikami. Pod-

czas całego wydarzenia towarzyszył nam św. Mikołaj ze swoimi pomocnikami – tym razem był to anioł i diabeł. Bardzo przyjemnym zaskoczeniem dla wszystkich okazał się występ chóru „Dzieci z Dworu”, który działa od ponad roku przy GCKCzIS w Szczurowej. Pani Zuzanna Kuliszewska, która prowadzi zajęcia wokalne, przygotowała wraz z dziewczynkami z chóru, specjalny świąteczny repertuar.

Na zakończenie wydarzenia odbyło się losowanie nagród w loterii fantowej. Ci, którzy okazali się posiadaczami szczęśliwych numerków otrzymali cenne nagrody, takie jak: głośnik przenośny bluetooth, żelazko z generatorem pary, oraz wiertarko-wkrętarke. Zostały wylosowane również dodatkowe nagrody. Podczas wydarzenia udało nam się stworzyć nastrój, który wprowadził nas w klimat świąt Bożego Narodzenia.

Zapraszamy do obejrzenia galerii zdjęć z wydarzenia, która znajduje się na ostatniej stronie gazety

Bogusława Daniel-Zieja

Muzeum Dwór w Dołędze – Jedenasta edycja narodowego czytania

W ostatnim numerze Naszej Gminy opisywaliśmy jedenastą edycję akcji Narodowego Czytania, które odbyło się w dziewiętnastowiecznym Dworze Kępińskich w Szczurowej, w tym numerze zaś prezentujemy zdjęcie z Dworu w Dołędze, w którym również realizowane było to wyjątkowe przedsięwzięcie. Inicjatorkami czytania *Ballad i romansów* Adama Mickiewicza przed dołęskim dworem były Pani Ewa Czuj oraz Pani Anna Kozanecka. W czytaniu dzieła naszego wybitnego wieszca udział wzięli między innymi Pani Grażyna Pilch, Pani Barbara Klich-Czuj, Pani Elżbieta Drespa, Pani Anna Frankowicz, oraz Pan Zbigniew Moskał - Wójt Gminy Szczurowa. Na spotkaniu obecni byli również Pani Bogumiła Szydłowska, Pani Dominika Łucarz, ksiądz Paweł Kurzeja, oraz uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Zaborowie.

Red.

Jesień w kulturze

- czas spotkań, koncertów i wycieczek

Nostalgiczna jesienna pora obfitowała w różne wydarzenia artystyczne, zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Spotykaliśmy się na wspólnym śpiewaniu pieśni patriotycznych, gościliśmy również poetkę w Pałacu Kępińskich. Młodzi odkrywcy odwiedzili Strefę Odkrywania Wyobraźni i Aktywności, a seniorzy wspólnie z członkami chóru „Dzieci z Dworu”, odwiedzili Filharmonię Krakowską.

Pod koniec października uczestnicy klubów Senior+, mieli okazję zapoznać się z twórczością poetką Ireny Góry. Choć książka „Z serca płynące” jest jej poetyckim debiutem, dorobek literacki Ireny Góry jest bardzo pokazny. W szczurowskiej bibliotece można wypożyczyć tomik poezji autorstwa Pani Ireny Góry.

Na początku listopada grupa młodych odkrywców odwiedziła Strefę Odkrywania Wyobraźni i Aktywności - mini Centrum Nauki Kopernik. Na miejscu młodzi mieszkańcy naszej gminy mogli skorzystać z 20 interaktywnych ekspozycji, które ukazywały zjawiska związane z różnymi dziedzinami nauki, takimi jak światło, procesy biologiczne czy ruch. Znalazły się wśród nich m.in. kolorowe cienie, mistrzowie szybkiego zapamiętywania, rysowanie w lustrze, krocząca sprężyna, rowerowe przekręty.

Uczestnicy projektu „Usłyszeć szeroko otwartymi oczami” wybrali się do Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie, gdzie mieli okazję usłyszeć repertuar pt. „Giuseppe Verdi – Messa da Requiem” w wykonaniu Orkiestry i Chóru Filharmonii Krakowskiej, którą dyrygował Alexander Humala.

16 listopada odbyła się kolejna edycja „Wieczoru Patriotycznego” w Pałacu Kępińskich. Spotkanie było poświęcone 104. Rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę, podczas którego rozbrzmiewał śpiew pieśni patriotycznych i legionowych o tematyce niepodległościowej.

25 listopada przypada Światowy Dzień Pluszowego Misia. Dzień Misia był okazją do wizyty dzieci ze szczurowskiej ochronki w bibliotece. Podczas spotkania dzieci nadały imię Misiowi – maskotce GBP w Szczurowej „Kaziu”, następnie słuchały czytanych opowiadań o przygodach Misia Tulisia. Nie zabrakło również kolorowanek, zabaw i śpiewania.

Mateusz Franczyk

Zofia Solak

Zima

Bezchmurne niebo zimą spowite
Spadają z nieba płatki obfite
Zmarznięta ziemia puchem pokryta
Stała w miejscu, jakby spała.
Jak okiem sięgnąć tak spokojnie
Słysząc uśpioną mrozem ciszę
Lecą te płatki powoli, dostojnie
Śpiewają szeptem, nikt ich nie słyszy
Wyrastają zasy niczym wielkie góry
Miękkie, puszyste, jak pióra na wietrze
Zatrzymują się tworząc śnieżne mury
Nuca szeptem melodię w tej ciszy na świecie

Zofia Solak

Leśna zima

Jak wygląda zima w lesie
Płatki śniegu wiatr nam niesie
Jakaś ścieżka wydeptana
Któraś droga zasypała

Jak słyszymy zimą las
Jak zatrzymać leśny czas
Jak utrwalić mroźną zimę
Jak pokazać, co słyszymy

Leśną ciszę zwierząt głosem
Szeptem wiatru pośród sosen
Na gałęziach białym śniegiem
I strumyka wolnym biegiem

Gdzieś z wysoka patrzy wrona
Jakby trochę zadziwiona
Bo za lasem widać już
Majestat i samotność wzgórz.

Zdj. Arkadiusz Wąs

Mikołajki na sportowo

W pierwszy weekend grudnia, po raz pierwszy na terenie naszej gminy odbył się Mikołajkowy Maraton Sportowy. W myśl powiedzenia „w zdrowym ciele zdrowy duch”, organizatorzy postanowili podarować chętnym mieszkańcom możliwość spędzenia niedzielnego popołudnia z rodziną i bliskimi na różnorodnych zajęciach sportowych. Zorganizowany został specjalny trening ogólnorozwojowy z elementami sprawnościowymi. Impreza rozpoczęła się o godz. 15:00. Pierwsze na start ruszyły maluszki, dla których został zorganizowany specjalny panel zajęć. Następnie, do akcji wkroczyli rodzice, którzy razem z dziećmi wzięli udział w zawodach sportowych. Tuż po zajęciach odbyły się zawody w wyciskaniu na ławeczce. W tej konkurencji najlepsi okazali się: Daniel Zagrodnik (I miejsce), Sebastian Golonka (II miejsce) i Dawid Prus (III miejsce), którzy otrzymali nagrody oraz pamiątkowe Puchary Najsilniejszego Gminy Szczurowa.

Następnie odbył się maraton aktywności, a mianowicie: trening na trampolinach, trening obwodowy, Kettle & Cross oraz Zumba. Na zakończenie, odbyło się szkolenie i pokaz podstaw boks.

Oprócz możliwości wzięcia udziału w zajęciach sportowych, które odbywały się na sali widowiskowej GCK, można było również skorzystać z treningu na siłowni Jodo Gym. Dodatkowo, podczas Maratonu Sportowego można było nieodpłatnie skorzystać z porad dietetycznych i treningowych, dokonać pomiaru składu masy ciała oraz wziąć udział w degustacji suplementów.

Wydarzenie miało na celu m.in. promocję sportu, zdrowego stylu życia oraz profilaktykę przeciwdziałaniu uzależnieniom. Wszystkie atrakcje były bezpłatne, a nad bezpieczeństwem uczestników sportowej zabawy czuwali wykwalifikowani trenerzy Siłowni JodoGym.

Bogusława Daniel-Zieja

Klub zaczytanych – nowości w bibliotece

Słynny rzymski pisarz i filozof Ciceron napisał, że *książka to najlepszy przyjaciel człowieka, a biblioteka to świątynia jego myśli*. W ramach naszego nowego cyklu będziemy odwiedzać nasze biblioteki i prezentować Państwu najciekawsze nowości wydawnicze, po które warto sięgnąć w wolnej chwili. Pierwsze wyjątkowe publikacje poleca nam Pani Maria Woźniczka - bibliotekarka z zaborowskiej filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Szczurowej.

Lucinda Riley

Tajemnica Fleat House

Kto mieszkał w szkole z internatem od razu odczuje wyjątkowy klimat tej książki. Ciemne korytarze, labirynty pokoi, wiekowe piwnice i ukryte tajemnice z przeszłości. Uczniowie, rodzice, nauczyciele wszyscy zdają się być zamieszani w śmierć jednego z wychowanków Szkoły Świętego Szczepana w Norfolk u wybrzeży Anglii. Sprawą ma zająć się błyskotliwa detektyw Jazz Hunter, która ostatnie miesiące spędziła na urlopie, do którego zmusiły ją okoliczności związane z małżeńskimi kłopotami, wywołanymi przez męża – także detektywa londyńskiej policji. Czy Jazz podoła zadaniu? Czy presja wywoływana przez męską część zespołu oraz dyrekcję szkoły nie wpłynie na jej osady i racjonalne spojrzenie na sprawę?

Przed nią trudne zadanie, zagrożone jest życie kolejnych osób, a śledztwo zdaje się coraz bardziej skupiać na wrażliwym uczniu - Rorym Millarze i jego ojcu. Czy to oni uknuli spisek przeciwko zamordowanemu chłopcu? Dużo na to wskazuje... A może jest ktoś jeszcze, kto tylko wykorzystuje nadarzającą się okazję aby wziąć odwet za wydarzenia z przeszłości?

Tę i wiele innych tajemnic odkryjemy przewracając karty książki. Dodatkowa świadomość, że książka jest wydana po śmierci autorki Lucindy Riley, która zmarła na raka 11 czerwca 2021 i że już nic więcej nie wyjdzie spod jej pióra sprawiają, że czyta się to z wyjątkowym zaangażowaniem. Dużo satysfakcji daje, jeśli samemu odkryje się sprawcę na moment przed zakończeniem opowieści, ponieważ jest ona tak skonstruowana, że jest to możliwe. Drobne szczegóły wplecione w dialogi są w stanie nakierować czytelnika na rozwiązanie zagadki. W ten sposób czytanie staje się czystą, choć w tym wypadku trochę mroczną rozrywką.

Renata Kosin

Uśmiech Anioła

Od pierwszych stron w mojej głowie rozlegał się głos aprobaty. A to przez to, że książka tego gatunku (mam na myśli świąteczną obyczajówkę) zaczyna się, nie jak przeważnie, na początku miłosnej historii ale w momencie gdy zakochanie minęło i bohaterowie stawiają sobie pytanie: Czy to dalej ma sens?... No dobra, nie będę owijała w bawełnę – Oskar już ćwiczy jak powiedzieć Katii „nie kocham Cię”. Ona absolutnie nie jest świadoma, że obecny „prawie narzeczony” – jak go nazywa, za moment po prostu powie jej, że to koniec, że chce się rozstać póki są przyjaciółmi. On jest szczerze zaskoczony, że z rozstaniem wiąże się natychmiastowa wyprowadzka dziewczyny. Nie tak to sobie wyobrażał. I tu w naszej głowie pewnie pojawia się głos z tonem lekkiego zażenowania... obraz bohatera mamy jasno

wyklarowany, ah to młode pokolenie, sami nie wiedzą czego chcą. Okej, koniec mamuszkowania, przechodzimy dalej do tematu bo w tym momencie zaczyna się MAGIA tej książki. Zrozpaczona Katia w zimowej aurze trafia do parku, w którym spotyka postać wyjętą chyba z kultowego „Kevin sam w Nowym Jorku” – kobietę karmiącą miejskie ptactwo. Pocziwa staruszka zwraca jej uwagę na posągi Aniołów, których wyrzeźbione oblicza odzwierciedlają 7 nastrojów i uczuć. Dzięki tym surrealistycznym wydarzeniom Katia nabiera pewności, że czeka ją coś dobrego na tym życiowym zakręcie. Pierwszym krokiem jest wynajęcie nowego mieszkania w okolicy parku z Aniołami. Tam odkrywa moc Bożego Narodzenia, zbliża się do ludzi, jej życie przestaje koncentrować się tylko na pracy, zawiera nowe znajomości z sąsiadami, próbuje odszukać poprzednich mieszkańców jej wynajmowanego lokum. Gdzie ją to zabierze? Co stanie się z Oskarem? Co wspólnego z tym wszystkim może mieć szczur i emerytowany iluzjonista?

Zagłębianie się w tą opowieść jest jak picie lipowej herbaty, posłodzonej różaną konfiturą, ale z dodatkiem ostrego imbiru. Lubię takie książki, o zwyczajnych otworach odkrywających, że wystarczy trochę bardziej otworzyć się na innych, a nasze tu i teraz może być piękniejsze. Że prawdziwe ciepło bożonarodzeniowe to nie drogie prezenty i wykwintne dania, ale czas ofiarowany innym, bliskim, dalszym a nawet nieznanym.

Daniel Keyes

Kwiaty dla Algernona

Historia, której nie da się zapomnieć. Książka niepodobna do żadnej innej, zaskakujący jest nawet sam tekst, który początkowo powoli rozszyfrowujemy jak gdyby napisało go 7-letnie dziecko. Umysłowo niepełnosprawny mężczyzna, 32-letni Charlie Gordon dostaje się do programu, który ma poprawić jego IQ. Drogą operacji chirurgicznej zostaje zmieniony jego mózg. Od teraz chłopak będzie z czasem mógł nauczyć się nieosiągalnych do tej pory dla niego rzeczy. Eksperyment jest możliwy dzięki Algernonowi – laboratoryjnej myszy, która pierwszą fazę badań przeszła pomyślnie.

Jesteśmy świadkami, tej niesamowitej próby poprawienia życia człowieka przez naukowców, dzięki dziennikowi Charliego, który zaczyna prowadzić przed operacją i kontynuuje, aby udokumentować wszystko o czym myśli i co przeżywa. Czy uczeń przerasta mistrza? Jak podoba się Charlieemu świat gdy jest go w stanie wreszcie zrozumieć? Ta ponadczasowa, niewielkich rozmiarów powieść jest bodźcem do przemyśleń: o roli inteligencji w życiu, o tym jak postrzegamy i traktujemy ludzi, którzy nie cechują się IQ w okolicach 100 ale niższym, uwrażliwia nas na niedomagania innych, na ułomności których nie są winni. Pozwala nam dostrzec i zaakceptować fakt, że naprawdę nie jesteśmy w stanie nikogo do końca rozumieć, a więc nie mamy prawa oceniać.

Maria Woźniczka

Wspólne gotowanie, planowanie i super zabawa

Początkiem października po wcześniejszym zaplanowaniu wyjazdu, udaliśmy się do grupy projektowej z Tuchowa „Młody Tuchów”, z którą mieliśmy okazję współpracować w poprzednim roku. Grupa przyjęła nas bardzo pozytywnie i przygotowała dla nas gry i zabawy, a także miłą niespodziankę – wspólną pizzę. Po udanej zabawie i integracji z grupą, którą odwiedziliśmy, udaliśmy się do Skamieniałego Miasteczka w Ciężkowicach. Pogoda nam dopisała. Było bardzo ciepło pomimo tego, że październik to chłodny miesiąc. Po powrocie z wycieczki na naszym następnym spotkaniu projektowym przygotowaliśmy nowy plan działania. Był to efekt wizyty monitorującej przeprowadzonej przez Pana Pawła Waleckiego - przedstawiciela programu *Równać Szanse*. Jeszcze w październiku przygotowaliśmy warsztaty kulinarne z Panią Iwoną Wojnicką – mamą jednej uczestniczki. Zrobiliśmy placki na blasze, ale udoskonaliliśmy je o farsz mięsny. Placki inaczej nazywane „sodzioki” bardzo nam smakowały i postanowiliśmy wyjść z ich promocją na nasz szczurowski rynek. Spotkaliśmy grupę seniorów, która odwiedziła naszą miejscowość. Seniorzy byli mile zaskoczeni, mówili że im smakowało i prosili nas o przepis. Udaliśmy się również do pobliskiego sklepu poczęstować pracowników. Wspólne gotowanie bardzo nas zbliża do siebie i dobrze się przy tym bawimy, a robiąc coś razem czujemy się swobodniej.

W listopadzie nie zwolniliśmy tempa i poznaliśmy kuchnię azjatycką dzięki Pani Asi Kawiorskiej. Ugotowaliśmy wspólnie pikantną zupę, sushi oraz sałatkę sushi, a później wspólnie delektowaliśmy się naszymi wyrobami. Na kolejnym spotkaniu odbyły się warsztaty pierniczkowe, podczas których upiekliśmy blisko 200 pierników dla samotnych osób. Tym razem warsztaty poprowadziły Panie z KGW „Uścianeczki”. Pierniczki były pyszne! Po udekorowaniu ich wyszliśmy na rynek w Uściu Solnym aby poczęstować mieszkańców. W grudniu przygotowaliśmy stoisko na Jarmark Bożonarodzeniowy, na którym sprzedawaliśmy wypieki robione przez nas samych oraz ozdoby świąteczne.

Mamy nadzieję, że usłyszycie Państwo jeszcze o nas nie raz oraz dzięki wsparciu naszych najbliższych, ale i nie tylko, będziemy się rozwijać jeszcze bardziej.

Magdalena Wojnicka – uczestniczka projektu

Gmina Szczurowa wyróżniona w konkursie Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2022!

Gmina Szczurowa otrzymała wyróżnienie w kategorii „Samorząd Przyjazny Ekonomii Społecznej” w ramach konkursu Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2022. Rekomendację złożyło Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie, doceniając tym samym ideę stworzenia na terenie gminy Spółdzielni Socjalnej Kogel-Mogel.

Konkurs Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej to inicjatywa realizowana od dwunastu lat przez Samorząd Województwa Małopolskiego – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. Konkurs ma na celu wyróżnienie i promocję najlepszych firm społecznych, podmiotów które z sukcesem łączą działalność gospodarczą z realizacją ważnych celów społecznych. Oprócz głównej kategorii konkursu nagradzane są także małopolskie samorządy, które podejmują działania mające na celu wsparcie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

Spółdzielnia Socjalna Kogel-Mogel rozpoczęła swoją działalność w maju 2021 roku. Na założenie i działalność Spółdzielni gmina pozyskała dofinansowanie uczestnicząc w projekcie Małopolskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej – Subregionu Tarnowskiego – łącznie pozyskano ponad 200 tysięcy złotych. Stawiając na ciągły rozwój, Spółdzielnia pozyskała grant w kwocie 12 500 zł na doposażenie i reklamę firmy, a w listopadzie ubiegłego roku wyleasingowała samochód niezbędny do rozwoju posiłków.

Główna działalność Spółdzielni polegała na przygotowaniu posiłków, szczególnie dla uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Szczurowa. W roku szkolnym Spółdzielnia realizuje dziennie ok. 210 posiłków, w tym

odbiorcami ok. 160 są uczniowie szkół, pozostałe to osoby prywatne. W miarę potrzeb Spółdzielnia realizuje również posiłki dla Placówki Wsparcia Dziennego w Niedzielskach, obsługuje uroczystości organizowane przez urząd, GCKCzIS i GOPS.

Mateusz Franczyk

Nadwiślańską trasą po Bałtyk – nawiązanie współpracy i wymiana doświadczeń

Nadwiślańska Grupa Działania „E.O.CENOMA” w dniu 31 maja bieżącego roku podpisała umowę na realizację projektu realizowanego w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich pn. „Nadwiślańską Trasą po Bałtyk – Nawiązanie Współpracy i Wymiana Doświadczeń”. Dzięki temu działaniu nasza LGD mogła zaprosić członków stowarzyszenia do odbycia wizyty studyjnej, aż na północy Polski, gdyż celem podróży była Lokalna Grupa Działania „Trzy Krajobrazy”, która obejmuje obszar gmin: Cedry Wielkie, Kolbudy, Pszczółki, Pruszcz Gdański, Suchy Dąb i Trąbki Wielkie.

W dniu 28 września br. delegacja NGD „E.O.CENOMA” składająca się z 35 członków stowarzyszenia wyruszyła Nadwiślańską Trasą po Bałtyk. Wizyta studyjna trwała 3 owocne dni, podczas których mieliśmy możliwość spotkania z przedstawicielami LGD „Trzy Krajobrazy” w Muzeum Stara Papiernia w Łapinie, pływania po rozlewisku Raduni rowerami wodnymi i łódkami wiosłowymi, a także udać się w wycieczkę drzynami na trasie Łapino Papiernia – Kolbudy – Łapino – Niestępowo – Łapino Papiernia, by móc w pełni zachwycić się obszarem, na którym działa zaprzyjaźniona Lokalna Grupa Działania. Przede wszystkim jednak udało nam się osiągnąć cel jakim było stworzenie partnerstwa, zwiększenie zainteresowania we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, wymiany doświadczeń i upowszechniania wiedzy w zakresie rozwoju lokalnego. Dzięki realizacji operacji dwie lokalne grupy działania miały możliwość wymiany dobrych praktyk w ramach PROW 2014-2020, a także porównania swoich tras rowerowych, które łączą obszary i są charak-

teryistyczne dla obu z nich. Projekt był również znakomitą okazją do integracji członków Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA”, co się znakomicie udało!

Mamy również przyjemność podzielić się z Państwem wynikami konkursu fotograficznego pt. „Szlakiem dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i historycznego obszaru Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA” - II edycja. W dniu 18 listopada br. odbyło się spotkanie komisji konkursowej w składzie: Pan Tomasz Sobczak, Pani Anna Maj-Skowrońska, Pani Małgorzata Więcek-Cebula oraz Pan Ryszard Stojek, którzy stanęli przed wyzwaniem dotyczącym wyboru najlepszych prac konkursowych. Było to trudne wyzwanie ze względu na fakt, iż zgłoszone fotografie były na bardzo wysokim poziomie. Po długich obradach udało się wyłonić finalistów. Nagrodę główną oraz pierwsze miejsce zajęła praca Pani Magdaleny Niemiec, zatytułowana „Ruiny dworu Pławowice”, Drugie miejsce otrzymała praca Pana Marcina Krawczyka, zatytułowana „Staw w Dziewinie”, natomiast miejsce trzecie zajęła fotografia Pana Romana Kłuska pt. „Dwór w Dołędzie”. Ponadto, w ramach przeprowadzonego konkursu poprzez nasz profil na Facebook’u nagrodę publiczności zajęła praca „Nad stawem” Pani Aleksandry Szłek, która otrzymała największą ilość polubień. Serdecznie gratulujemy zwycięzcom!

W celu zapoznania się z fotografiami zapraszamy na nasz profil na Facebook’u oraz na stronę internetową www.cenoma.pl, na której również na bieżąco informujemy o nadchodzących wydarzeniach.

Paulina Lis-Łoboda

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Artykuł współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Pamięci Józefa Aleksandra Gałuszki, zapomnianego poety i obrońcy Ojczyzny

3 listopada delegacja z naszej gminy wzięła udział w uroczystościach upamiętniających Józefa Gałuskę, jednego z najwybitniejszych poetów Polski międzywojennej, uczestnika I wojny światowej, wojny polsko-bolszewickiej oraz II wojny światowej.

W czwartkowych uroczystościach, które miały miejsce na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie, udział wzięli Wójt Gminy Szczurowa Zbigniew Moskał, Przewodniczący Rady Gminy Łukasz Kozak, przedstawiciele Gminnego Centrum Kultury oraz Zespołu Szkół w Szczurowej a także mieszkańcy naszej gminy. W wydarzeniu uczestniczył również

Wicewojewoda Małopolski Ryszard Pagacz oraz Kompania Honorowa 21 Batalionu Logistycznego w Rzeszowie.

Uroczystości rozpoczęły się od mszy świętej w kaplicy na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie. Po mszy uczestnicy udali się w miejsce spoczynku Józefa Gałuszki, gdzie wygłoszono okolicznościowe wystąpienia oraz złożono wieńce i znicze. Zasłużonego poetę upamiętniono również salwą honorową.

Mateusz Franczyk

DYŻURY POSELSKIE w Urzędzie Gminy Szczurowa

**Posel
Piotr Sak**

**Posel Józefa
Szczurek-Żelazko**

Dyżury odbywają się dwa razy w miesiącu.
Szczegóły na stronie gminy www.szczurowa.pl

Józef Aleksander Gałuszka

– pamięć, która jest przywracana

Często wracam do tego dnia i cieszę się, że Józef Gałuszka żyje w naszej pamięci, mówi do nas znowu i uczy nas kochać Ojczyznę i Boga... – dla Pana Dariusza Giemzy, który jest kustoszem prywatnego Muzeum Skarbiec Ziemi Kłodzkiej i pasjonatem historii, przywracanie pamięci o urodzonym w Szczurowej słynnym poecie dwudziestolecia międzywojennego jest czymś szczególnie ważnym. Dla wydobycia z mroków niepamięci literata i żołnierza, który przez lata był skazany na zapomnienie, Pan Dariusz Giemza zrobił już bardzo wiele. Jak sam jednak podkreśla, dołoży wszelkich starań, aby promować jego twórczość i historię na terenie całego kraju.

Szanowny Panie Dariuszu, dzięki pasji, determinacji i przede wszystkim żmudnej pracy badawczej, której poświęcił się Pan w ostatnich miesiącach, 3 listopada na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie odbyła się uroczystość poświęcona Józefowi Aleksandrowi Gałuszce – urodzonemu w Szczurowej poecie oraz żołnierzowi Wojska Polskiego. Zanim jednak porozmawiamy, o tym utalentowanym i niewątpliwie zapomnianym po II wojnie światowej literacie, chciałbym zapytać o pańskie związki ze Szczurową? Wiem, że na szczurowskim cmentarzu parafialnym jest pochowany Pana Dziadek Józef Giemza – legionista, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej i Sybirak.

– Szczurowa i Górka nad Wisłą są mi znane już od dzieciństwa. Pierwsze wspomnienia pochodzą z Górki, gdzie dorastał mój tato i sięgają roku 1967. Wtedy to jako 3-letnie dziecko mam obraz małej izdebki w drewnianym domku w Górce. Dom wybudowany przez mojego dziadka jest owocem ciężkiej pracy we Francji. Często wakacje spędzałem u mojej kochanej ciotki i wujka w Szczurowej oraz kuzynki i kuzyna. Pamiętam zabawy w parku przy pałacu Kępińskich, zapach jabłek, mleka, które ciocia zawsze mi podawała w małej obórcie... a najbardziej wspominam jazdę na rowerze do Górki. Nie wiem dlaczego, ale ciągle powtarzałem ten rytuał. Stawałem na wale, opierałem rower o barierkę i spoglądałem na Wisłę – to wspaniałe chwile pełne wzruszeń. Tak jest do dzisiaj. Barki ze światełkami pływające wieczorami i prom. To dla mnie sentymentalne miejsce. Dom mojego dziadka i babci, mojego taty oraz ciotki i wujków. Wspominam targowisko, kościół szczurowski, dobre lody, krowy na pastwisku. Cała ta piękna wieś pełna ciepłych ludzi i sady z jabłoniąmi. Piękne miejsce, które wzrusza i miejsce, do którego lubię wracać.

Kiedy w 1890 roku sprowadzano z Paryża do Krakowa prochy Adama Mickiewicza, zapewne wiele osób spodziewało się, że dopiero co rozpoczęta ostatnia dekada XIX wieku może być dla naszej rodzimej kultury okresem szczególnym. Śledząc biografie znanych polskich poetów, nie sposób nie zauważyć, że bardzo wielu z nich przyszło na świat właśnie w tym ostatnim dziesięcioleciu XIX wieku. Pozwolę sobie wspomnieć chociażby o Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej urodzonej w 1891 roku, Julianie Tuwimie urodzonym w 1894 roku, Kazimierzu Wierzyńskim urodzonym również w 1894 roku, Antonim Słonimskim urodzonym w 1895 roku, czy Władysławie Broniewskim urodzonym w 1897 roku. W 1893 roku w Szczurowej przyszedł natomiast na świat Józef Aleksander Gałuszka – syn rzeźbiarza Józefa i Salomei

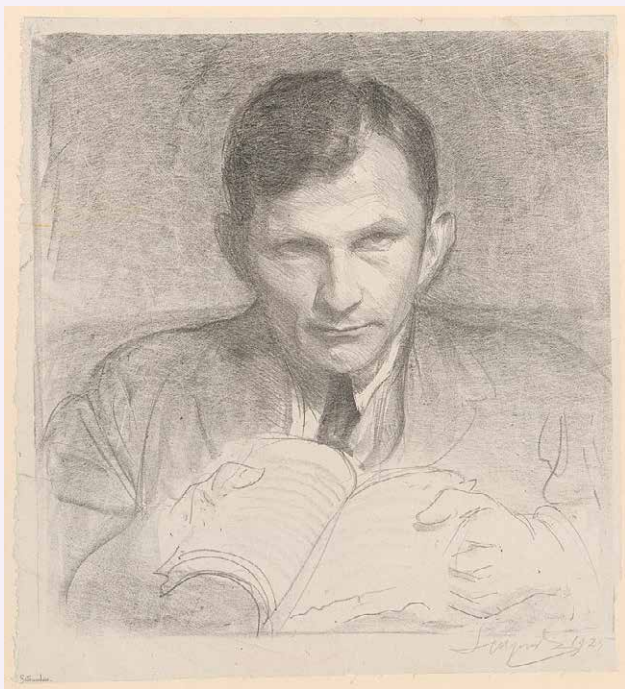
Dariusz Giemza i młodzież ze szkoły w Szczurowej podczas uroczystości poświęconych Józefowi Gałuszce

z domu Michalskiej. Co wiemy na temat jego dzieciństwa i wczesnej młodości?

– O dzieciństwie Józefa Gałuszki możemy dowiedzieć się z jego poezji. W tomiku „Gwiazda Komandorji”, w wierszu zatytułowanym „O kamiennym lwie” pisze, że *wjechał w świat na lwie w złotym szyszaku słonecznym... w parku ogromnym, prawiecznym u pałacowych bram dwa lwy drzymały kamienne*. Jak opisuje w wierszu „Matka” – *Dzieciństwo było słodkie i piękne*. Zapamiętał bajkę o kwiecie paproci i słowa matki, które opowiadały mu tę bajkę cudną polską mową. Niestety dość szybko stał się sierotą. Kiedy miał zaledwie dwa lata umarł jego ojciec, rok później zmarła matka. Wiemy, że młodość spędził u swego stryja w Krakowie. Stryj był człowiekiem znanym, opiekunem schroniska dla weteranów powstania styczniowego, którego też był uczestnikiem. Józef Gałuszka trafił w swoim dzieciństwie na niezwykłych ludzi oddanych Bogu i społeczeństwu. Wspomnieć należy chociażby właściciela pałacu Aleksandra Kępińskiego, proboszczów Jana Kitrysa, Walentego Dutkę, czy też artystów pracujących przy budowie szczurowskiego kościoła Jana Sas-Zubrzyckiego, któremu dedykowany był jeden z tomików, oraz ucznia Jana Matejki malarza Piotra Nizińskiego. Przebywanie ze stryjem, który był wielkim patriotą oraz wśród wielu wybitnych osobistości na pewno wywarło wielki wpływ na postawę Józefa Aleksandra Gałuszki. Swoje pierwsze wiersze i tomik wydany własnoręcznie na papierze czerpanym podarował właśnie swemu stryjowi w dowód wdzięczności za wszelkie dobro. Atmosfera patriotyzmu i religijności pomagała mu właściwie się rozwijać.

W momencie wybuchu I wojny światowej, Gałuszka miał 21 lat. Podobnie jak wielu młodych mężczyzn z Galicji został wcielony do wojska austriackiego i walczył do 1917 roku, między innymi na froncie włoskim. Kiedy Polska odzyskała niepodległość niemal od razu wstąpił do tworzącego się wojska, co świadczy o jego oddaniu „Zmartwychwstałej” – jak sam pisał o odrodzonej Ojczyźnie. Jak wyglądał przebieg jego służby w wojsku polskim?

Portret Józefa Gałuszki z 1925 roku autorstwa Leona Wyczółkowskiego

– Dzięki badaniom w archiwach przeprowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej znamy dokładnie przebieg służby Józefa Aleksandra Gałuszki. Myślę, że wszelkie obecne i przyszłe publikacje powinny opierać się na tym właśnie biogramie stworzonym przez IPN. Pozwolę sobie przytoczyć ten biogram aby ukazać jego służbę dla Ojczyzny:

Józef Gałuszka urodził się 17 marca 1893 r. w Szczurowej. Studiował filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim. W sierpniu 1914 r. został wcielony do armii austriackiej – do marca 1917 r. służył w batalionie zapasowym 32 pułku piechoty Obrony Krajowej, następnie w sztabie XII korpusu armii austriackiej oraz na froncie włoskim.

28 listopada 1918 r. wstąpił do Wojska Polskiego. Do stycznia 1919 r. służył w 2 pułku strzelców podhalańskich. W lipcu 1920 r. wstąpił ponownie do Wojska Polskiego jako ochotnik. Został przydzielony do Oddziałów Kierownictwa Transportów Wojskowych (OKTW) Radom jako oficer inspekcyjny i transportowy. W grudniu 1921 r. został mianowany porucznikiem z przydziałem do 54 pułku piechoty kresowej. W 1927 r. został przeniesiony do pospolitego ruszenia.

Był nauczycielem, poetą (m.in. pisał wiersze o tematyce patriotycznej), publicystą, literatem, redaktorem „Gazety Literackiej”, członkiem grupy literackiej „Helion” oraz krakowskiego oddziału Związku Zawodowego Literatów Polskich a także laureatem literackiej nagrody miasta Krakowa w 1934 r. Zginął tragicznie 5 września 1939 r. podczas ewakuacji pod Annapolem i został pochowany na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

Dodam jeszcze, że bardzo dużo wiedzy o jego żołnierskich losach można „wydobyć” z jego wierszy. Są w nich bowiem opisane wydarzenia wojenne, w których uczestniczył, a także losy jego kompanów, którzy walczyli i umierali na różnych polach bitewnych. W całej jego twórczości przewija się wątek walki i patriotyzmu. Znamy też jego wstęp do pięknej książki-pamiętnika *Rakiety nad frontami* Mikołaja Hercunia, gdzie można prześledzić losy żołnierskie. Wiersze pisane na cześć generałów i uczestników walk dają nam sposobność dość dokładnie poznać życie Józefa Gałuszki – żołnierza i poety okresu międzywojennego.

Lata istnienia II Rzeczypospolitej wyznaczają ramy kariery poetyckiej, pracy dziennikarskiej i działalności społecznej Józefa Aleksandra Gałuszki. Nie ulega żadnej wątpliwości, że w dwudziestoleciu międzywojennym był on pisarzem bardzo znanym i tłumaczonym na języki obce. O czym najczęściej pisał w swoich wierszach Gałuszka i jak wielka jest jego spuścizna literacka? Wiem, że od dłuższego czasu stara się Pan nabywać jego tomiki poezji, kontaktując się w tym celu z wieloma antykwariatami.

– Spuścizna literacka Józefa Aleksandra Gałuszki jest niewątpliwie duża i obfituje w wiersze, w których głosi pochwałę przyrody, miasta Krakowa czy swojej rodzinnej Szczurowej. Szczególnie dużo uwagi poświęca ukochanym polskim Tatrom, gdzie często bywał ze swoją żoną Edytą – zachowało się stamtąd nawet ich wspólne piękne romantyczne zdjęcie. Co jest zrozumiałe poezja Gałuszki dotyka bardzo często tematów patriotycznych. Wiele jego wierszy niesie przesłanie dla nas żyjących. Miłość do Ojczyzny postrzegana jako coś co wypełnia nasze człowieczeństwo i naszą codzienność. Ze względu na religijność Gałuszka często pisze o Bogu, w którym widzi prawdziwe dobro i piękno. Poeta pragnie także kierować się Ewangelią, głosi radosną nowinę o miłości Bożej. Na jego twórczość składa się 9 tomików jego poezji i okolicznościowe wiersze. Wiele jego utworów było wykorzystywanych do utworów muzycznych skomponowanych między innymi przez Bolesława Wallek-Walewskiego. Tworzył teksty wykorzystywane na przeróżnych uroczystościach państwowych i lokalnych, między innymi „Pieśń studentów Akademii Górniczej” czy „Hymn o Bracie Albercie”. Wspólnie z żoną Edytą wydał też bajkę „Figliki małej publikli”, która została подарowana z wpisem prymasowi Hlondowi. W moim posiadaniu są też jego oryginalne rękopisy utworów niepublikowanych, których może też być więcej w rękach prywatnych kolekcjonerów. Wśród wszystkich tomików poezji i bajki, które posiadam, niezwykle cenne są oryginalne dedykacje dla wielu artystów międzywojennego Krakowa. Warto wspomnieć, że jego poezja znajduje się w Antologii Poezji Europejskiej wydanej w roku 1926 w Niemczech. Na podstawie moich badań wiemy, że uczestniczył w czwartkach poezji w Poznaniu, a także, że brał udział wraz z innymi członkami Pen Clubu w wyprawie do Czech, gdzie zapoznawał miejscowe środowisko ze swoimi utworami. Był niezwykle mile przyjmowany i błyszczał ogromnym darem recytatorskim, sam mówiąc, że *najważniejszy jest w wierszu przekaz recytatorski*. Jego poezja znana była w całej Europie. Brakuje mi tylko tomiku poezji, który подарował swojemu stryjowi na papierze czerpanym. Pewnie ktoś cieszy się nim i może zachwycać się pierwszymi debiutami literackimi. Może kiedyś trafi w moje ręce.

A jak znawcy literatury w Polsce międzywojennej oceniali poezję Józefa Gałuszki?

– Jest to bardzo dobre pytanie, ponieważ możemy ukazać w sposób bardzo obiektywny twórczość Józefa Gałuszki. Dr. J.Z. Turowska wielki autorytet w dziedzinie literatury w „Dodatku Literackim” z kwietnia 1934 roku pisze, że *poezja Gałuszki jest pełna umiłowania Słońca i radości życia*. Wspomina ona o nagrodzie Ministra Kultury i Sztuki z roku 1920 i drugiej nagrodzie rok później, a potem następnych. Wprost niebywałe szczęście do nagród, a raczej niezwykła ciekawa indywidualność poetycka, w której świetle te zaszczytne wyróżnienia są zupełnie zrozumiałe i uzasadnione. Gałuszkę słusznie można nazwać *Poetą Słońca*. Nikt dotąd nie wyraził tak pięknie tęsknoty do źró-

deł sił i wszelkiego życia. Znana profesor pisze o jego głębokim umiłowaniu ziemi rodzinnej, pięknych Tatr, cichej wsi, oraz Boga. Omawiając twórczość Gałuszki niepodobna pominąć wprost wirtuozowskich nastrojów, gdy w wierszach poety śpiewa cały świat, odzywają się wspaniałe chorały lasów i pól. Dlatego wartość jego poezji i w odrodzonej Polsce jest olbrzymia, bo w każdym tchnieniu niesie radość życia, bo słonecznym promienieje blaskiem i tą wiarą, że człowiek zmartwychwstanie w miłości i Słońcu - jak Chrystus! Odrodzi się duchem i uszlachetni. Warto też wspomnieć, że Józef Gałuszka został odznaczony w roku 1938 Złotym Krzyżem Zasługi w dziedzinie literatury.

Kiedy wpisujemy w przeglądarkę internetową Józef Gałuszka, oczywiście na pierwszym miejscu wyświetla się nam jego biogram znajdujący się na portalu wikipedia. W tym naprawdę krótkim życiorysie możemy przeczytać, że Józef Gałuszka często pisywał teksty uważane za antysemickie. Ktoś kto nie pochyli się nad jego dorobkiem literackim, lub nad ofiarą jaką złożył Ojczyźnie, może w sposób zapewne krzywdzący zaszufladkować go jako antysemitę. Chciałbym Pana więc zapytać czy Gałuszka faktycznie „często” pisał antysemickie teksty i skąd w ogóle wzięło się takie stwierdzenie?

– Myślę osobiście, że to był jeden z elementów, który miał odsunąć czytelnika od jego poezji. Józef Gałuszka był prywatnie człowiekiem bardzo lubianym w środowisku krakowskim. Jego szerokie kontakty zawodowe z Wyczółkowskim, Witkacym, Rostworowskim, Kossakami, Marią Pawlikowską-Jasnorzewską nie były jedynymi. Współpracował również z poetami lewicowymi a dużą przyjaźnią darzył znanego żydowskiego dyrygenta krakowskiego Kazimierza Meyerholda. Powstanie małego dzieła „Szesnaście piosenek” do słów Gałuszki to owoc ich wzajemnej współpracy. Myślę, że oskarżanie Gałuszki jest bezpodstawne a napisanie przez niego wiersza, który był odpowiedzią na zaczepki Juliana Tuwima trzeba potraktować jako epizod. Nie ukrywajmy też faktu, że nie przepadali za sobą. Twórczość Gałuszki broni się przed tymi oskarżeniami kilkuset jego wierszami. Tematyka przyrody, patriotyzmu, Boga dominuje w jego twórczości.

W momencie wybuchu II wojny światowej Józef Aleksander Gałuszka miał 46 lat. W praktycznie wszystkich jego notach biograficznych znajduje się informacja, że 6 września 1939 roku w obliczu tragedii narodowej, w trakcie ewakuacji pod Annopolem odebrał sobie życie. Ta informacja była dotychczas uznawana za oficjalną przyczynę jego śmierci. Kiedy jednak rozmawiałem z Panem ostatni raz, powiedział Pan, że nie ma absolutnie żadnych konkretnych dowodów, które potwierdzałyby tezę, że Gałuszka popełnił samobójstwo.

– W świetle dokładnej kwerendy Instytutu Pamięci Narodowej oraz moich wieloletnich badań nad dokumentami Józefa Gałuszki możemy stwierdzić, że zginął w Annopolu w trakcie wycofywania się wojsk. Został zabity przez nieprzyjaciela w trakcie ewakuacji. Pojawiła się w jednej publikacji notka, że Pani Gałuszkowa mówiła o samobójstwie męża. Pani Gałuszkowa nie była jednak świadkiem wydarzeń w Annopolu, a właśnie dokument z księgi kościelnej w Annopolu oraz świadkowie mówią wyraźnie i jednoznacznie, że Józef Aleksander Gałuszka zginął. Sam pochówek na cmentarzu katolickim też temu przeczy. Świadkowie w obecności księdza proboszcza zeznali, że 5 września zmarł Józef Aleksander Gałuszka. Tadeusz Kudliński tak napisał w swoim dzienniku: *Niedługo po Rostworowskim*

Kolekcja dzieł Józefa Gałuszki, których posiadaczem jest Dariusz Giemza

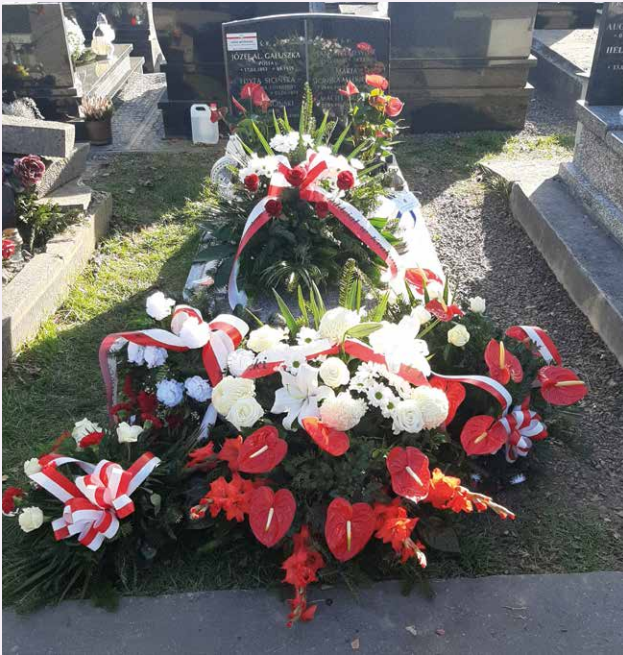
chowaliśmy, tuż obok, jego wiernego akolitę Gałuszkę, zabitego w czasie fatalnej ucieczki i klęski wrześniowej. Trzeba zaznaczyć, że jego żona (z urodzenia Austriaczka) była w okresie PRL inwigilowana przez służby komunistyczne. Posiadała dwoje małych dzieci, których utrzymanie pod względem materialnym spoczywało tylko na niej ze względu na chorobę jej drugiego męża Pana Sicińskiego. Edyta Gałuszka-Sicińska była tłumaczką i niepodporządkowanie się narracji o samobójstwie męża mogłoby się skończyć w czasach komunizmu zabraniami jej dzieci i pozbawieniem praw rodzicielskich. Narracja stworzona przez władze komunistyczne była taka, że Józef Gałuszka to prowincjonalny poeta i samobójca oraz antysemita. Jednocześnie zakaz mówienia o nim i likwidacja jego poezji z bibliotek miała sprawić, że nigdy nie będzie znany i czytany. Dlatego też opieramy się na dokumentach wypracowanych przez Instytut Pamięci Narodowej a nie narracji rodem z czasów PRL.

W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej dla poezji Gałuszki nie było miejsca. Co przyczyniło się do tego, że po II wojnie światowej został on niemal zupełnie zapomniany? Osobisty konflikt z Julianem Tuwimem, który po wojnie cieszył się przychylnością komunistycznych władz? Jego żołnierska przeszłość? Uznanie go za twórcę prawicowego? A może coś jeszcze?

– Po części na pewno wielki wpływ miała niechęć Juliana Tuwima do Józefa Gałuszki. Na pewno nie bez znaczenia było to, że Gałuszka był uczestnikiem dwóch wojen światowych w tym wojny polsko-bolszewickiej, która nie była na rękę komunistom. Utwory patriotyczne chwalcące sławę polskich generałów i żołnierzy oraz tematyka religijna w jego poezji były solą w oku dawnych prominentów, którzy nie dopuszczali, aby Bóg, Ojczyzna, Honor mogły zagościć w polskich szkołach jak i podręcznikach. Wpływ na to, że Gałuszka został zapomniany miała silna pozycja Juliana Tuwima, który posiadał władzę nad słowami i wykorzystał mandat otrzymany przez komunistów przeciwko Józefowi Gałuszcze. Twórcom takim jak Tuwim gwarantowano nakłady idące w setki tysięcy egzemplarzy, przydzielano wille, sowicie nagradzano, nie tylko medalami. Gałuszka miał być przeklęty i zapomniany. Myślę, że Józef Gałuszka nie pasował do okresu 1945–1989 i dlatego jego poezja została zakazana. Była za piękna i za prawdziwa jak na umysły aparatczyków socjalistycznej Polski.

Pana wielkie starania o to, aby przywrócić pamięć o Józefie Aleksandrze Gałuszcze, a także oddać mu zasłużony hołd zostały zwieńczone wpisem jego mogiły do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski przez Instytut Pamięci Narodowej. Symbolicznemu oznaczeniu jego grobu towarzyszyła bardzo piękna uroczystość, której Pan był inicjatorem

Upamiętniony i oznaczony przez IPN grób Józefa Gałuszki, który znajduje się na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

i organizatorem. Chciałem Pana zapytać co Pan wtedy czuł, gdy ten pierwszy i bardzo duży krok w kwestii uhonorowania Gałuszki został wykonany?

– Ogromną radość, wzruszenie i nie ukrywam, że też pojawiły się łzy. Grób został zgłoszony na początku 2022 roku do Instytutu Pamięci Narodowej. To był czas oczekiwania i napięcia. Wcześniej przez kilka lat badałem życie i twórczość Józefa Gałuszki. 3 listopada to dla mnie i mojej rodziny, ale pewnie też dla Szczurowej, Krakowa i Polski piękna chwila. Na kilka miesięcy przed uroczystością trzeba było wszystko zorganizować i to był taki czas pracy i jednocześnie oczekiwania na ten dzień. Można powiedzieć, że pogoda była wymarzona. W chwili kiedy zobaczyłem na godzinę przed uroczystością Pana Wójta Gminy Szczurowa wraz z liczną grupą młodzieży szkolnej, nauczycieli, Panią Dyrektorkę Gminnego Centrum Kultury, moje serce się całkowicie rozkleiło. Musiałem skrywać swoje uczucia. Potem Kompania Honorowa, posterunek wojskowy przy grobie, msza święta, poczty sztandarowe Wojska i szkoły ze Szczurowej. Przemówienia, salwa honorowa, złożenie wieńców... i ten grób biało-czerwony. Po 77 latach najpiękniejszy grób jaki widziałem tonął w wieńcach. Było pięknie i biało - czerwono, czyli tak jakie było życie Józefa Gałuszki. To zbyt wzruszające dla mnie chwile, by zamknąć je w słowach. Często wracam do tego dnia i cieszę się, że Józef Gałuszka żyje w naszej pamięci i mówi do nas znowu i uczy nas kochać Ojczyznę i Boga. Mam przed oczami bohaterów tej uroczystości... młodzież ze szkoły w Szczurowej. Życie ideałami swojego poety i nie pozwólcie już nigdy by wrywano go z waszych serc. Bardzo dziękuję za wasze młode serca i dusze, które przyjechały do królewskiego Krakowa, aby oddać hołd bohaterowi Ojczyzny i poecie. Jego żona napisała na klepsydrze: *prawy Polak i dobry chrześcijanin*. Ta uroczystość niech nauczy nas doceniać wolność i pozwoli na zawsze pamiętać o swoim bohaterze.

Wiele osób nie mogło uczestniczyć w dniu 3 listopada w uroczystościach w Krakowie. Czy mógłby Pan opisać jak one przebiegały?

– Uroczystość rozpoczęła się o 11.50 w kaplicy na Salwatorze w Krakowie od przeczytania krótkiego biogramu Józefa Aleksandra Gałuszki przez organizatora uroczystości. O 12.00 odbyła się msza św. celebrowana przez ks. dziekana Stanisława Sudoła, którego wyznaczył do prowadzenia uroczystości arcybiskup Marek Jędraszewski. Wprowadzony został sztandar 21 Batalionu Logistycznego w Rzeszowie (to spadkobierca 2 Pułku Strzelców Podhalańskich, w którym służył Józef Gałuszka). Był też poczet sztandarowy szkoły w Szczurowej. Po mszy św. wszyscy udali się pod grób poety, aby tam organizator przywitał zebranych gości. Przy grobie posterunek pełnili żołnierze. Następnie Pani Maria Konieczna z IPN wraz z uczennicą szkoły w Szczurowej dokonała odsłonięcia tabliczki weterana wojennego. Potem głos zabrała przedstawicielka IPN mówiąc o wielkich zasługach naszego bohatera. Następnie głos zabrał I Wicewojewoda Małopolski odczytując list Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka, który podkreślił wielkie zasługi poety i jego patriotyzm. Pan Wójt Gminy Szczurowa w pięknych słowach podkreślił dorobek literacki Józefa Gałuszki i jego miłość do ojczyzny. Następnie odczytano Apel Poległych, który był niezwykle wzruszający. Apel zakończono salwą honorową Kompanii Honorowej Wojska Polskiego. Następnie delegacje IPN, I Wicewojewoda Małopolski Ryszard Pagacz, porucznik Marta Kosiorowska z 21 Batalionu Logistycznego w Rzeszowie, Wójt Gminy Szczurowa Pan Zbigniew Moskal, oraz uczniowie szkoły w Szczurowej i delegat Prezydenta Krakowa złożyli wieńce i znicze. Ksiądz dziekan zakończył uroczystości wspólną modlitwą za duszę Józefa Aleksandra Gałuszki. Na koniec wszyscy uczestnicy otrzymali okolicznościową widokówkę wydaną z okazji tej uroczystości.

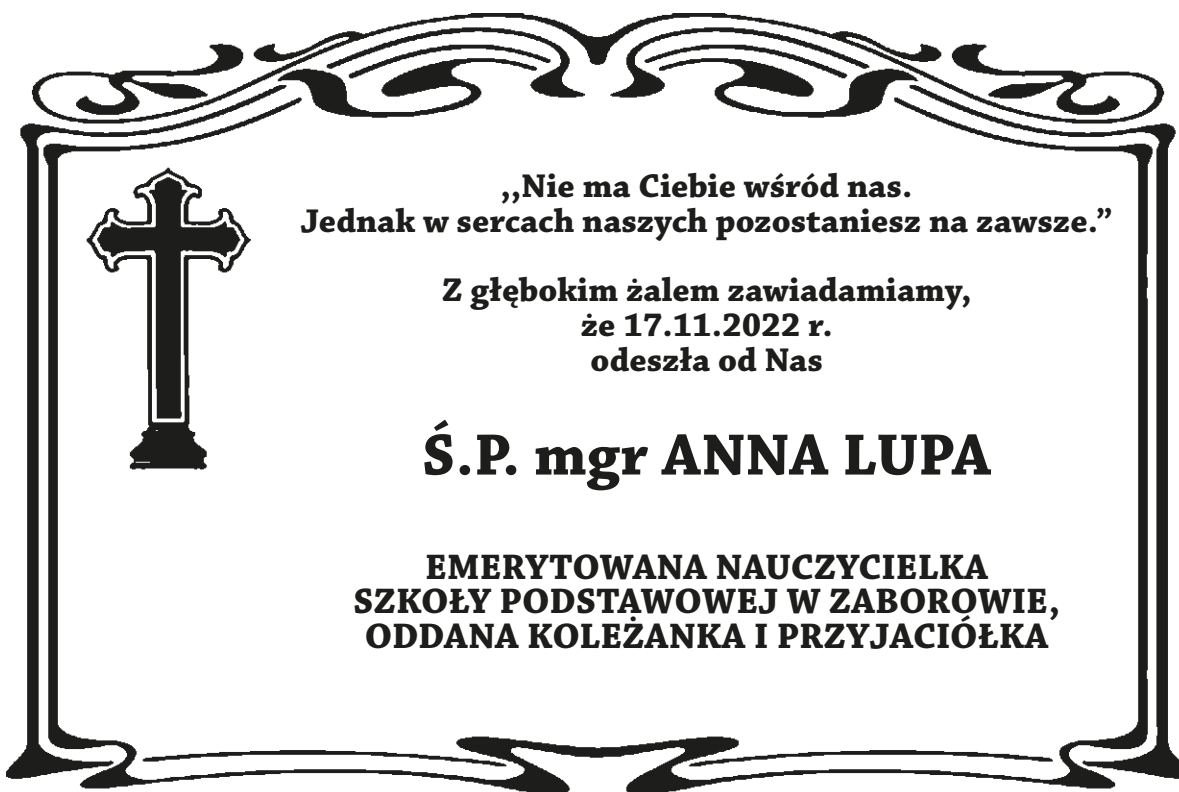
Kiedys powiedział mi Pan, że zamierza zrobić jeszcze więcej w kwestii popularyzowania wierszy Gałuszki, a także jego historii.

– Myślę o wydaniu wszystkich jego wierszy jak również o opracowaniu i sporządzeniu życiorysu na podstawie archiwaliów. Moim największym marzeniem jest przeznaczenie jednego pokoju w Pałacu Kępińskich na muzeum Gałuszki, które też może przybrać formę muzeum gminnego. Szczurowa to kilkaset lat historii i warto to wszystko przechowywać i chwalić się przeszłością, bo jest piękna. Myślę, że wszystkie jego tomiki poezji, rękopisy, wydania Gazety Literackiej, oraz wszelkie fotokopie dokumentów powinny się znaleźć w muzeum. Myślę o dwóch dużych planszach z dwoma wierszami o Szczurowej „Kamienne Lwy” i „Matka”, które mogłyby ubogacić szkolne gabinety czy wyznaczone do tego celu inne godne miejsca. Może w przyszłości jakiś skwer Gałuszki lub plac, może ławeczka z poetą. Warto przeprowadzać konkursy recytatorskie i wprowadzić Gałuszkę na stałe w zajęcia szkolne. Warto pamiętać o rocznicy jego urodzin i śmierci. Wydanie broszury też wpłynie na rozpoznawalność poety. Tutaj myślę, że jest pole do różnych inicjatyw lokalnego samorządu, szkoły i różnych organizacji. Ja ze swej strony na pewno będę promował naszego poetę w całym kraju.

Życzę Panu, aby udało się zrealizować wszystkie pańskie plany oraz marzenia i dziękuję, że robi Pan tak wiele dla upamiętnienia osób, o których pamięć nie powinna zostać zatarta.

Rozmawiał Mateusz Michalski

Z wielkim bólem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Ani, naszej serdecznej Koleżanki, Nauczycielki i Wychowawczyni. Zapamiętamy Cię jako zawsze aktywną, uśmiechniętą i pełną energii osobę. Służyłaś wszystkim pomocą i dobrą radą. Na zawsze pozostaniesz w naszej pamięci jako dobry człowiek. Pani Anna Lupa przysłała na świat 25 czerwca 1947 roku w Świdnicy. Studium Nauczycielskie w Krakowie ukończyła w 1967 roku. W tym też roku rozpoczęła pracę pedagogiczną w Szkole Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Zaborowie. W 1975 roku, wraz ze swym mężem Józefem, ukończyła studia wyższe z zakresu wychowania fizycznego na Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. W tym czasie także uczyła uczniów uczęszczających do Zasadniczej Szkoły Rolniczej w Zaborowie i powstałego pod koniec lat 90. XX wieku Liceum Ogólnokształcącego w Szczurowej. Ania była nie tylko nauczycielem, ale również społecznikiem. Należała przez wiele lat do Ochotniczej Straży Pożarnej w Zaborowie, Koła Gospodyń Wiejskich w Zaborowie i Ludowego Zespołu Sportowego „Orkan” w Zaborowie. Rozmiłowana w kulturze ludowej, prowadziła zespół folklorystyczny „Zaborowianie”. Jako prawdziwy pasjonat sportu, zarażała innych nauczycieli i uczniów tą pasją, co zaowocowało w postaci bardzo dobrych wyników wychowanków na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. W wymarzonej zawodzie nauczycielskim przepracowała 37 lat, przechodząc na zasłużoną emeryturę w roku 2004. Pozostawiła w historii naszej szkoły pięknie zapisaną kartę. Żadne słowa nie są w stanie wyrazić tego, co czujemy. Tak trudno pogodzić się nam z faktem, że Ciebie już nie ma, że Cię już nie spotkamy. Dziękujemy Ci za to, że byłaś wśród nas. Nie odmawiałaś nam pomocy, często ją inicjując, byłaś po prostu sobą. Jesteśmy tu, by wspólnotą naszych serc i myśli zaświadczyć o tym, że pamięć o Tobie, Aniu, nie zostanie zatarta. Mimo bólu i smutku pociesza nas świadomość, że teraz doznasz prawdziwego szczęścia.

Nie mówimy – żegnaj, ale do zobaczenia.
Spoczywaj w pokoju!!!

Mieczysław Chabura
Dyrektor PSP w Zaborowie wraz
z Gronem Nauczycielskim PSP Zaborów

„Czcimy pamięć tamtych dni, pokłon im składamy” – Święto Niepodległości w Niedzieliskach

11 listopada to data o szczególnym znaczeniu dla Polski i Polaków. Upamiętnia dzień odzyskania niepodległości przez naszą Ojczyznę. Obowiązkiem młodego pokolenia Polaków jest pielęgnowanie pamięci o naszych przodkach, którym zawdzięczamy wolność. Narodowe Święto Niepodległości jest symbolem miłości do ojczyzny, walki o wolność, wiary i zwycięstwa.

Tradycją naszej szkoły jest organizowanie akademii z okazji ważnych świąt, dlatego wzniosłe oraz z powagą uczniowie uczcili Święto Niepodległości. Chcąc wyrazić szacunek do symboli narodowych oraz radość i dumę z tego, że żyjemy w wolnej Ojczyźnie, wszyscy uczniowie naszej szkoły wraz z nauczycielami, rodzicami oraz mieszkańcami wsi, 10 listopada wzięli udział w tej patriotycznej uroczystości.

Całość obchodów swoją obecnością uświetnili również przedstawiciele władz samorządowych i lokalnych organizacji: Pan Zbigniew Moskal – Wójt Gminy Szczurowa, Pan Kazimierz Wróbel – Sołtys wsi Niedzieliska, ks. Józef Maślóń, Rada Rodziców z przewodniczącą – Panią Mariolą Przydatek, Pani Krystyna Król z Koła Gospodyń Wiejskich z Niedzielisk wraz z Panią Danutą Liphardt – Przewodniczącą Koła.

Akademii owianą nutą patriotyzmu uświetnił występ uczniów klas IV i VI, którzy w pięknej części artystycznej, przypomnieli trudną i okupioną wieloma ofiarami drogę Polaków do Wolności. Na tle polskich symboli narodowych stanowiących scenografię uroczystości, w pięknych tekstach, przeplatanych pieśniami patriotycznymi przedstawili tragedię rozbiorów, nadzieję, powstań narodowych oraz nastroje i emocje tamtej epoki. Występom uczniów towarzyszyła prezentacja multimedialna stanowiąca swobodną ilustrację tamtych czasów, która obrazowo przybliżyła nam wszystkim drogę Polaków do wolności. Uczniowie w swoich recytacjach i pieśniach przeplatali świat dzisiejszy ze światem tych, którzy walczyli o wolną Polskę. Patriotyczna atmosfera tego dnia została podkreślona przez zatańczenie przez uczniów krakowiaka oraz niezwykle wzruszający i podniosły taniec z kwiatami w barwach narodowych.

Śpiewane przez uczniów pieśni patriotyczne, recytowana przez nich poezja oraz komentarz historyczny, kierowały naszą refleksję ku wartościom, jakimi są wolność i własne państwo. Powaga uroczystości skłoniła młodszych i starszych słuchaczy do zadumy nad przeszłością i przyszłością naszej Ojczyzny, daru wolności i odpowiedzialności za tę wolność. Wszyscy w ciszy i skupieniu wsłuchiwali się w płynące ze sceny słowa, wzruszające teksty poezji i pieśni, które dotknęły serc starszego pokolenia. Treści historyczne urozmaicone wierszami polskich poetów, pieśniami legionowymi i patriotycznymi w wykonaniu uczniów, budziły wielkie emocje i wzruszenie. Dzień ten przypominał nam, że wolność raz zdobyta i niepodległość raz osiągnięta nie jest czymś trwałym, tylko czymś danym, co trzeba pielęgnować. Uroczystość patriotyczna przybliżyła naszym wychowankom tak ważne wartości jak: miłość i obowiązki wobec Ojczyzny oraz szacunek do symboli narodowych.

Cała szkoła wzięła również udział w kolejnej edycji akcji Ministerstwa Edukacji i Nauki „Szkoła do hymnu”.

*Naród, który nie szanuje swej przeszłości nie zasługuje na szacunek teraźniejszości i nie ma prawa do przyszłości.
Naród, który traci pamięć przestaje być Narodem – staje się jedynie zbiorem ludzi, czasowo zajmujących dane terytorium.*

Marszałek Józef Piłsudski

Podobnie jak w ubiegłych latach, wspólne odśpiewanie hymnu narodowego miało miejsce o symbolicznej godzinie 11:11.

Celem tej patriotycznej uroczystości było upamiętnienie rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, przekazanie wiedzy historycznej na temat drogi do niepodległości, budzenie postaw patriotycznych, szacunku dla uznanych przez Polaków wartości oraz kontynuacja tradycji narodowych, integracja ze środowiskiem lokalnym. Uroczystość środowiskowa z okazji Święta Niepodległości była wspaniałą okazją do spotkania dzieci, rodziców, dziadków, licznie przybyłych mieszkańców Niedzielisk. Wszyscy wspólnie wzięliśmy udział w tej pięknej lekcji patriotyzmu, który wypełniał wspólny śpiew znanych i lubianych pieśni patriotycznych, zgodnie z mottem uroczystości *Jedną drogą dziś wszyscy idziemy. Przystań – Wolność*.

Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczniów z klasy IV i VI, przepiękne, symboliczne w swej wymowie dekoracje, rekwizyty, pieśni patriotyczne udowodniły, że w XXI wieku patriotyzm nie jest tylko pustym słowem, ale

zawiera głębokie treści. Nasze zadanie to potrafić je dostrzec i wydobyć z głębi serc. Patriotą jest się nie tylko podczas wielkich zagrożeń, ale przede wszystkim na co dzień. Także wtedy, gdy pamięta się o ważnych wydarzeniach czy rocznicach, kiedy szanuje się barwy narodowe, flagę, hymn. Dzieciom niełatwo jest zrozumieć takie pojęcia jak wojna czy niewola, ale właśnie poprzez organizację takich uroczystości możemy, choć trochę przybliżyć im te zagadnienia oraz uczyć patriotyzmu i szacunku dla ojczyzny.

Często słyszymy słowa: „Polska, ojczyzna, jesteśmy Polakami”. Na co dzień nie myślimy jednak o tym, czym jest wspólne dobro, poczucie tożsamości czy nasza kultura. 11 Listopada to dla jednych hołd składany w imię pamięci o walczących Rodakach, dla innych to dzień wywieszania biało-czerwonej flagi. Jedno jest pewne – Święto Niepodległości to dzień szczególny. Dla uczniów naszej szkoły to przede wszystkim wspaniała lekcja patriotyzmu.

PSP Niedzieliska

Sukcesy recytatorów z PSP w Strzelcach Wielkich

26 października br. odbył się finał XIII Międzypowiatowego Turnieju Sztuki Recytatorskiej „Poszukiwania”. Jego organizatorami byli: Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu, Dąbrowski Dom Kultury, Miejski Ośrodek Kultury w Brzesku i Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie. Przesłuchania laureatów przeprowadzono w sali kinowej Dąbrowskiego Domu Kultury. Naszą szkołę reprezentowało dwoje uczestników: Maria Przybyło i Wiktor Łaptas, którzy w eliminacjach powiatowych zdobyli kolejno II miejsce i wyróżnienie. W finale nagro-

dzono występ Marysi Przybyło, która zajęła III miejsce w kategorii klas 4–6.

Natomiast ósmoklasiści Wiktor Łaptas i Natalia Przybyło zakwalifikowali się do etapu wojewódzkiego konkursu recytatorskiego dla uczniów szkół podstawowych „Spotkanie ze słowem pięknym i prawdziwym”. Organizatorem konkursu jest Województwo Małopolskie, koordynatorem – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

Elżbieta Stec

Szczurowski Minimundial 2022

W piątek 7 października, w sali sportowej przy Zespole Szkół w Szczurowej, odbył się halowy turniej piłki nożnej o nazwie „Szczurowski Minimundial 2022”. Nawiązując do Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej, które odbyły się w Katarze, zaproszone drużyny występowały pod nazwami narodowych reprezentacji. Rywalizacja odbywała się w dwóch kategoriach wiekowych. Pierwsza to chłopcy z rocznika 2010 i młodsi, którzy grali o puchar Wójta Gminy Szczurowa pana Zbigniewa Moskala i byli to: SP Koszyce jako Francja, SP Wietrzychowice jako Polska, PSP Strzelce Wielkie jako Australia, ZSP Uście Solne jako Dania, PSP Zaborów jako Argentyna i ZS Szczurowa jako Meksyk. Natomiast chłopcy starsi z rocznika 2009-2008 rywalizowali o puchar Starosty Brzeskiego pana Andrzeja Potępy. O to trofeum walczyły następujące drużyny: SP Koszyce jako Belgia, SP Wietrzychowice jako Kanada, PSP Strzelce Wielkie jako Niemcy, ZSP Uście Solne jako Chorwacja, PSP Zaborów jako Japonia i ZS Szczurowa jako Hiszpania.

Rozgrywane mecze dostarczyły wiele emocji, zarówno wśród samych zawodników, jak i kibiców. Była radość i smutek, zadowolenie i złość, nieustępliwa walka i duże zaangażowanie w rywalizację. Po dwudziestu dwóch meczach, które sędziował pan Sebastian Wiśniowski, sędzia szczebla centralnego, wyłonieni zostali mistrzowie tego wyjątkowego turnieju. Puchar ufundowany przez Wójta Gminy Szczurowa zdobył zespół Meksyku, pokonując w finale 1:0 drużynę Australii. W meczu o trzecie miejsce Polska wygrała z Francją 3:0, a w rywalizacji o miejsca 5–6 Argentyna pokonała Danię 3:0.

W kategorii chłopców z rocznika 2008–2009 puchar ufundowany przez Starostę Brzeskiego wygrała drużyna Hiszpanii, zwyciężając w finale Kanadę 2:0. Trzecie miejsce zdobyła Chorwacja, pokonując Niemcy 1:0. W meczu o miejsca 5–6 lepsza okazała się Japonia, wygrywając pewnie 4:0.

Nagrody w postaci pucharów, statuetek, medali, piłek i dyplomów, które zostały ufundowane przez Gminę Szczurowa, jak i Starostwo Powiatowe w Brzesku, wręczyli zaproszeni goście: pan Zbigniew Moskal – Wójt Gminy Szczurowa, pan Andrzej Potępa – Starosta Brzeski, pan Paweł Ciura – inspektor sportu w powiecie brzeskim, oraz gospodarz zawodów pani Joanna Ozorka-Krawczyk – Dyrektor Zespołu Szkół w Szczurowej.

Po rozegraniu wszystkich meczów odbył się występ gościa specjalnego turnieju, zaproszonej grupy Voltage ze szkoły tańca Cheerleaders Academy All Stars – zdobywcy II miejsca na Mistrzostwach Europy w Grecji i III miejsca na Mistrzostwach Świata w Stanach Zjednoczonych w 2022 r. Ostatnio również powołani jako kadra narodowa na następne MŚ do Orlando w USA. Trenerem tej wspaniałej drużyny jest pani Agnieszka Wlezień, która przedstawiła dziewczęta i samą szkołę tłumnie zebranych osobom w hali. Pokaz był naprawdę imponujący, a my cieszymy się bardzo, że wśród tych wspaniałych zawodniczek jest też nasza uczennica Martyna Gwizdała.

Organizatorami turnieju byli: Gmina Szczurowa, Starostwo Powiatowe w Brzesku, MKS Olimpijczyk Szczurowa, UKS Start, GCKCZiS oraz ZS w Szczurowej.

Zadanie jest współfinansowane ze środków otrzymanych z budżetu Gminy Szczurowa.

Prezes „MKS Olimpijczyk” Robert Dzień

Sukces uczniów z Woli Przemyskiej w Małopolskim Projekcie Edukacyjnym „Eko-szkoła”

25 października 2022r. w Domu Kultury w Borzęcinie odbyło się podsumowanie Małopolskiego Projektu Ekologicznego „Eko-szkoła, Eko-przedszkole, Eko-uczeń 2022”. Była to już XIV edycja tego przedsięwzięcia, którego organizatorem jest Gminny Ośrodek Kultury w Borzęcinie oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borzęcinie Dolnym. O randze konkursu świadczy fakt, iż partnerem projektu jest Małopolski Kurator Oświaty a honorowy patronat nad przedsięwzięciem sprawują: Łukasz Kmita – Wojewoda Małopolski, Józef Gawron – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego, Kazimierz Koprowski – Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie, Starosta Powiatu Brzeskiego Andrzej Potępa, Starosta Powiatu Tarnowskiego Roman Łuczarski, Wójt Gminy Borzęcin Janusz Kwaśniak oraz instytucje: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego.

Bardzo cieszymy się z sukcesu naszej szkoły w tym projekcie, tym bardziej, że młodzież z klasy piątej dołążyła wszelkimi staraniami, aby pod kierunkiem Pana Łukasza Steca – szkolnego koordynatora konkursu, wziąć udział w aż czterech z pięciu rund projektu. Właśnie jedna z tych rund dotyczyła przygotowania plakatu ekologicznego. Tutaj zaangażowali się chętnie najmłodsi członkowie naszej społeczności szkolnej, a mianowicie uczniowie klasy „O” i przedszkolaki. Nie było problemu z przedstawieniem w formie plakatu licznych działań, w które dzieci angażowały się w roku szkolnym 2021/22, aby zwiększyć swoją wiedzę o środowisku naturalnym, jego zagrożeniach oraz sposobach ochrony. Dzieci stworzyły na początku czerwca

br. wspólnie plakat wypełniony zdjęciami i rysunkami ich aktywności związanych z ekologią.

W rundzie piątej zgłosiły plakaty, aż 32 przedszkola. Tym bardziej cieszy nas fakt, iż mimo takiej konkurencji Publiczna Szkoła Podstawowa w Woli Przemyskiej zdobyła 3 miejsce i tym samym znalazła się w gronie laureatów projektu. Koordynator przekazał 26 października zaskoczonym tym wspaniałym wyróżnieniem przedszkolakom dyplom i nagrodę. Na pewno zachęci to dzieci do dalszych działań proekologicznych i zwiększy ich pewność siebie w kolejnych konkursach na arenie międzyszkolnej.

PSP Wola Przemyska

„Poznajemy Polskę”

– realizacja programu w Szkole Podstawowej w Uściu Solnym

Dzięki przedsięwzięciu Ministra Edukacji i Nauki jakim było dofinansowanie do wycieczek w ramach programu „Poznaj Polskę”, uczniowie Szkoły Podstawowej w Uściu Solnym mogli zwiedzić charakterystyczne miejsca związane z historią naszego kraju, poznać dziedzictwo narodowe i kulturowe oraz zdobywać wiedzę o Polsce w innym środowisku edukacyjnym niż zazwyczaj.

11 października 2022 roku młodzi uczniowie uczestniczyli w jednodniowej wycieczce edukacyjnej po Krakowie. Odwiedzili między innymi Ogród Doświadczeń im. Stanisława Lema, gdzie poprzez ruch i zabawę na świeżym powietrzu poznawali istotę zjawisk fizycznych zachodzących w przyrodzie.

Kolejnym punktem programu była wizyta na Wawelu poprzedzona spacerem po płycie Rynku Głównego, a następnie Plantami. Uczniowie zwiedzili Reprezentatywne Komnaty Królewskie, które zrobiły na nich ogromne wrażenie. W skupieniu słuchali opowieści pań przewodniczek na temat historii Zamku Królewskiego oraz jego mieszkańców. Następnie udali się do Katedry Wawelskiej, która ma ogromne znaczenie dla historii Polski, gdyż jest miejscem koronacji polskich królów oraz punktem ich wiecznego spoczynku. Na dłużej zatrzymali się przy grobie pary prezydenckiej Państwa Marii i Lecha Kaczyńskich, po czym pokonując kilkadziesiąt schodów dotarli na wieżę, by podziwiać Dzwon Zygmunta. Dotykając jego serca wierzyli, że wypowiedziane w myślach życzenie ma szansę spełnienia.

W dniach 17–18 października uczniowie klas IV–VIII uczestniczyli w wycieczce do Częstochowy i Tarnowskich Gór. Pierwszą atrakcją wycieczki było zwiedzanie ruin zamku w Olsztynie, będącego jednym z największych relikwów budownictwa średniowiecznego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Kolejnym miejscem na trasie wycieczki było Muzeum Produkcji Zapałek w Częstochowie. Zakłady Przemysłu Zapałczanego funkcjonowały już od roku 1882 i obecnie w tym miejscu przeszłość i teraźniejszość wzajemnie wspaniale się przenikają, gdyż częstochowska fabryka zapałek jest „produkującym muzeum”.

Niewątpliwie wielkie wrażenie na uczestnikach wycieczki wywarło zwiedzanie jednego z najważniejszych miejsc kultu maryjnego – sanktuarium na Jasnej Górze wraz z Klasztorem OO. Paulinów. Budowle klasztoru i obiekty sakralne posiadają bogatą historię oraz wartość duchową dla wszystkich Polaków. Zwiedzanie jasnogórskiej twierdzy dostarczyło wielu wrażeń i emocji oraz wiedzy historycznej.

Wyjątkowa w skali światowej Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach, wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, okazała się miejscem bardzo atrakcyjnym miejsce do odkrycia dla uczniów. Podziemna trasa kopalnianymi chodnikami, przemierzana wraz z przewodnikiem, dostarczyła wielu różnorodnych informacji o historii górnictwa, uświadamiając zwiedzającym jak trudna i niebezpieczna była praca gwarka. Przygodą stała się przejażdżka łodziami podziemną rzeką między szybami: Szczęść Boże i Żmija.

Wycieczki stały się urozmaiceniem tradycyjnej lekcji i wartościową formą realizacji podstawy programowej. Dzięki praktycznemu odkrywaniu śladów historii i stwarzaniu okazji przebywania w niepowtarzalnym środowisku

edukacyjnym uczniowie zdobyli nowe umiejętności. Udział w wycieczce, w ramach programu „Poznaj Polskę”, pozwolił uczniom przełożyć wiedzę i umiejętności zdobyte w szkole na ekscytującą przygodę naukową, wzbogacającą o emocje i eksperymenty.

Urszula Mądrzyk

Uczennice Publicznej Szkoły Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Zaborowie laureatkami Konkursu Poetycko-Fotograficznego „Moje myśli, moje uczucia, moje życie...”

Iwkowa 2022

Zdjęcie Izabeli Pochroń nagrodzone II miejscem w kategorii „Interesująca fotografia”

Dwie uczennice Publicznej Szkoły Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Zaborowie zostały laureatkami XVII Konkursu Poetycko-Fotograficznego „Moje myśli, moje uczucia, moje życie...”, który już od 17 lat odbywa się w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Iwkowej. W tym roku nadeszło 72 prace z pięciu powiatów. Młodzi adepci sztuki słowa i fotografii przesłali wiersze własnego autorstwa oraz ilustrujące je fotografie. Jury w składzie: Adam Bujak - fotograf (m.in. fotograf Jana Pawła II) i Ryszard Ostrowski – Dyrektor Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaj Kopernika w Brzesku oceniło wiersze i fotografie. I tak uczennica klasy VI – Izabela Pochroń zdobyła II miejsce w kategorii: „Wyjątkowy wiersz” i także II miejsce w kategorii „Interesująca fotografia”. Oliwia Frankowicz z klasy VIII została wyróżniona w kategorii: „Wyjątkowy wiersz”.

Ponadto młodzi poeci zaprezentowali swoje wiersze, po czym wszyscy uczestnicy Gali wybrali zwycięzcę, a raczej zwyciężczynię, gdyż okazała się nią Izabela Pochroń.

Po części ogólnej wystąpił Dyrektor placówki, która nas gościła. W krótkiej prezentacji przypomniał nieodżałowanego profesora Marka Karwałę, jurora wielu poprzednich edycji konkursu.

Na uroczystości gościli przedstawiciele samorządu, rodzina zmarłego profesora oraz władze powiatu.

Teodozja Turaczy

Wiersze laureatek z zaborowskiej szkoły:

Izabela Pochroń

Cała ja

Codziennie wynurzam się leniwie
W nowy dzień
Jem scrolluję świat
Nierzeczywisty
Z ociąganiem idę
W codzienność
Dopiero otwiera mnie muzyka
Muzyką wypełniam wnętrze siebie
Odnajduję radość szczęście
Muzyka uderza prosto w serce
Jestem u siebie
Muzyką przywołuję marzenia
Muzyka to moja miłość

Oliwa Frankowicz

Opuszczony kwiat

Jestem jak zwiędły opuszczony
Kwiat
Kiedyś kwitł
Kiedyś zachwycił
Teraz usycha samotnie
Zamykam liście
Na cztery spusty milczenia
Podążam
W krainę cienia
Bez szans na radość
Tylko niebyt i niepamięć
Soki życia wyschły
Pora iść stąd
Lecz nie mogę coś jest
Korzeniami pamięci
Przebijam asfalt dnia
Szukam soku miłości, by żyć!
Pomocy!
Ludzie, pomocy!
Potrzebuję czyjeś pomocy
Ktoś musi mnie wyplewić
Z chwastu bezradności podlać odrobiną miłości
Ja zakwitnę
Obiecuję
Zakwitnę
Tylko proszę!
Podlej mnie
Odrobiną miłości.

160. rocznica wybuchu Powstania Styczniowego

175. rocznica urodzin powstańca styczniowego Józefa Prelicha

Józef Antoni Prelich (1847-1935)

W tym roku minęła 175. rocznica urodzin Józefa Antoniego Prelicha, pierwszego etatowego nauczyciela i kierownika Szkoły Powszechnej w Zaborowie, który przyszedł na świat 24 października 1847 roku w Szczawnicy Wyżnej, pod numerem domu 116, na ziemi sądeckiej. Ochrzczony został 3 listopada tego samego roku. Rodzicami jego byli Antoni Prelich, syn Jana i Teresy Ćwierdzińskiej, który pełnił funkcję nadzorcy Urzędu Celnego w Białej Wodzie (obecnie część wsi Jaworki, nieopodal Szczawnicy) i Franciszka Zalasieńska, córka Wawrzyńca Zalasieńskiego, organisty z Harkłowej i Marianny Zalasieńskiej. Poród odebrała akuszerka Agnieszka Honko, zaś chrztu udzielił ksiądz Jan Wnękowski.

Po skończeniu szkoły ludowej podjął naukę w Męskim Seminarium Nauczycielskim w Tarnowie. Tu w roku 1863 zetknął się ze studentami, którzy wyruszyli z Tarnowa do Powstania Styczniowego, które wybuchło w zaborze rosyjskim. Wiemy, że walczył w oddziale generała Mariana Langiewicza, w służbie pocztowej. Po klęsce powstańczej, udało mu się przedostać do zaboru austriackiego i w późniejszym okresie ukończyć Seminarium Nauczycielskie. W przyszłym roku, 22 stycznia minie 160. rocznica tego zrywu narodowego.

W latach 1873–1875 Józef Prelich prowadził szkołę trywialną w Lisiej Górze, którą objął po odejściu przez dotychczasowego kierownika Józefa Pankiewicza na stanowisko dyrektora szkoły 4-klasowej w Tuchowie. Następnie w latach 1875–1878 kierował szkołą ludową w Gręboszowie, ucząc między innymi Jakuba Bojkę – późniejszego działacza ludowego, posła i senatora, pozostając z nim w stałych i przyjaznych stosunkach. Sam Jakub Bojko we „Wspomnieniach” napisał o nim, że był „dobrym, uczciwym chłopiną”. Od niego otrzymywał książki do czytania i przez cały czas pracy w Gręboszowie żył z nim dobrze. (J. Bojko, „Ze wspomnień”). W szkole tej Prelich pracował z nauczycielem Ludwikiem Bitnerem i księdzem katechetą Franciszkiem Rzepką, zastępując kierownika Marcelęgo Stohandela, przeniesionego do Lisiej Góry a później do Strzelca Wielkich. Uczył w sposób życiowy, praktyczny, dlatego miał dobry kontakt z dziećmi i młodzieżą. Jego miejsce w Gręboszowie zajął nauczyciel Stanisław Kania.

Po przeniesieniu do Zaborowa, swoją pierwszą lekcję odbył jako nauczyciel tymczasowy 3 października 1878 roku, w obecności inspektora szkolnego z Tarnowa, Franciszka Habury, również powstańca styczniowego, który pochodził z Woli Radłowskiej. W tym dniu uroczystie oddano do użytku nowy, murowany budynek szkolny na wprost kościoła. Pracował tam sam aż do roku 1885, kiedy to pozyskał drugiego nauczyciela, Zygmunta Kozłowskiego. Od 1879 roku jako nauczyciel stały z pensją 300 złotych rocznie. Występuje tu pewnego rodzaju nieścisłość gdyż w Szematyzmie Królestwa Galicyi i Lodomerji w Wielkim Księstwie Krakowskim za rok 1879 Józef Prelich figuruje jako nauczyciel w szkole filialnej w Bolesławiu w powiecie dąbrowskim, a w zaborowskich kronikach szkolnych i parafialnych jako nauczyciel szkoły ludowej w Zaborowie. Jaka jest faktyczna prawda, trudno tego dziś dociec i jednoznacznie orzec, wątpliwości zawsze pozostaną, choć bardziej wiarygodną wydaje się wersja zaborowska.

Musiła to być ciężka praca, zwłaszcza na początku jeżeli się zważy, że na 5 wsi przypadał jeden nauczyciel. Józef Prelich miał jednak dar łatwego podawania wiedzy, dlatego bez oporu ze strony młodzieży nie tylko utrzymywał rygor w klasie, ale też kształcił z zakresu języka polskiego, rachunków i historii Polski. Ponadto uczył w ogrodzie szczepienia drzewek owocowych. Jak podaje Jędrzej Cierniak, człowiek ten miał ciekawy światopogląd ogólny, był raczej wolnomyślicielem niż dogmatykiem, wielką mądrość Stwórcy podziwiał w cudach przyrody, z którą współżył i uczył współżyć z nią innych. Miał różne oryginalne upodobania, lubił pieśni, więc dzieci dużo śpiewały, a ulubioną pieśnią szkolną, jakby hymnem zaborowskiej młodzieży była pieśń:

*Jak jeden Bóg na niebie, jak jedna Matka Boska,
tak jedna na świecie ziemia zaborowska,
oj i jak jedno słońce na cały świat świeci,
tak jeden jest Zaborów, zaborowskie dzieci*

Chyba większą część swego życia spędził w ogrodzie, stale pracując fizycznie. Zżył się ze wsią i ludźmi bardzo blisko, tutaj się ożenił z Karoliną Miką, pochodzącą z pobliskiej Woli Przemyskiej. Ślub odbył się w Zaborowie 6 września 1888 roku. Prelich miał wówczas 41 lat, zaś Karolina Mika 24, świadkami na ślubie byli Ignacy Leopold i Kazimierz Łazarski. Po przejściu na emeryturę w roku 1909 urządził sobie własne gospodarstwo, tzw. „Piastówkę” (nazywano go bowiem trafnie „Piastem”), gdzie przeżył jeszcze kilkadziesiąt lat, doczekawszy się niepodległości Polski. Pod koniec XIX wieku zamieszkali z nimi jego rodzice. Antoni urodził się 17 czerwca 1816 roku, a zmarł 19 grudnia 1898 roku, zaś Franciszka urodziła się 4 marca 1825 roku, a zmarła 6 sierpnia 1901 roku. Obydwoje zmarli w Zaborowie, co stosownie odnotował proboszcz parafii ks. Józef Nikiel. Kierownik szkoły cieszył się we wsi bardzo dużym poważaniem, proponowano mu objęcie posady wójta gromady, ale tego obowiązku nie przyjął. Obawiał się, że zaniedba wtedy szkołę, którą z miejsca postawił na wysokim poziomie nauczania i wychowania. Jako nauczyciel w miarę surowy, w miarę pobłażliwy, działawo szkolną kochał jak ojciec, potrafiąc pogłaskać po czuprynie, serdecznie ciepło powitać słowami: „Jak się masz dziecię?” – tak opisywał go Jędrzej Cierniak, jego uczeńi najwybitniejszy syn zaborowskiej ziemi. To Józef Prelich nakłonił rodziców Jędrzeja Cierniaka, aby wysłali go do gimnazjum w Bochni w roku 1900. Sam nadprogramowo uczył języka niemieckiego zdolną młodzież zaborowską, która kontynuowała naukę w gimnazjum. W nauce, która dawała większe możliwości widział lepszą przyszłość uzdolnionej młodzieży wiejskiej, która w późniejszym okresie dała podwaliny wolnej i niepodległej Ojczyzny. Przez mieszkańców Zaborowa nazywany był trafnie „Piastem”.

Spośród nauczycieli szkół ludowych z pewnością istotną rolę odegrali na naszym terenie Franciszek Repeć, kierownik szkoły w Niedzieliskach, Stanisław Kruk, kierownik szkoły z Uścia Solnego, Piotr Litarowicz, kierownik szkoły w Szczurowej, Marceli Stohandel, kierownik szkoły w Strzelcach Wielkich, Józef Gućwa, kierownik szkoły w Woli Przemyskiej i Józef Prelich. Kierownik szkoły w Zaborowie zabiegał równie rozpowszechnienie sa-

Tablica poświęcona Józefowi Prelichowi znajdująca się w zaborowskiej szkole. Umieszczona w 175. rocznicę urodzin tego zasłużonego pierwszego kierownika szkoły i w 160. rocznicę wybuchu powstania styczniowego

Mogiła Józefa Prelicha i jego żony Karoliny na cmentarzu parafialnym w Zaborowie

downictwa i lepszej uprawy gruntów oraz wprowadzanie nowości. W ten sposób zmuszał chłopów do naśladowania i podnoszenia kultury rolnej. Kierując szkołą, oprócz obowiązków nauczycielskich spełniał funkcję inicjatora życia społeczno-kulturalnego, co spotkało się ze wsparciem miejscowego proboszcza, księdza Franciszka Wolffa, zasłużonego dla rozwoju szkół na tym terenie, a następnie księdza Józefa Nikla.

Na początku XX wieku, dzięki staraniom Maryli Wolskiej, Józefa Prelicha oraz miejscowych „akademików” Józefa Majki i Stanisława Pacyny, powstało Koło TSL (Towarzystwo Szkoły Ludowej) z czytelnią w Zaborowie. W 1908 roku założono w Zaborowie Teatr i Chór Włociański, który skupiał 40 osób z Zaborowa, Dołęgi i Pojawia. Szczególną uwagę zwracano na przygotowanie obchodów ważnych rocznic historycznych. Przykładem niech będą zorganizowane w Zaborowie uroczystości poświęcone Konstytucji 3 Maja w roku 1908, w których uczestniczyło ponad tysiąc osób i obchody 500. rocznicy bitwy pod Grunwaldem, uwieńczone usypaniem małego kopczyka i ustawieniem krzyża na tzw. „Kawcach” w roku 1910. Józef Prelich uczył w sposób życiowy, praktyczny. Był wyjątkowym nauczycielem, wychowawcą i kierownikiem szkoły. To człowiek zdolny, patriota, a przy tym szczery i otwarty na ludzi, którym pomagał i których szanował na codzień.

Zmarł w Zaborowie 3 marca 1935 roku w wieku 87 lat. Pogrzeb odbył się 5 marca 1935 roku i przewodniczył mu

ks. dr Jędrzej Cierniak, pochodzący z Pojawia, katecheta gimnazjalny z Nowego Sącza, zaś w koncelebrze brali udział ks. Michał Dąbrowski, proboszcz z Zaborowa i ks. Alojzy Młyniec, proboszcz z Woli Przemyskiej. Na jego grobie wyryto epitafium - słowa ułożone przez jego ucznia, ks. dr J. Cierniaka: „Dyrektor Józef Prelich, 1847-1935, powstaniec z roku 1863, długoletni szkoły w Zaborowie kierownik, choć w niewoli, ale do wolności synów sposobił”. Po śmierci żony, Karoliny z Mików Prelichowej (również nauczycielki, uczącej prac ręcznych), zmarłej 5 maja 1945, decyzją fundatorów, którą zaznaczyli w testamencie, ich posiadłość objęły Siostry Służebniczki i utworzyły zgodnie z wolą darczyńców Ochronkę dla dzieci czynną do dnia dzisiejszego. Tak spełniło się ostatnie, ziemskie życzenie Józefa Prelicha, który w świadomości Zaborowian zapisał się złotymi zgłoskami, a dla nas jest przykładem wspaniałego i ofiarnego wychowawcy, nauczyciela i dyrektora. Wymagającego nauczyciela i dyrektora, lecz bardzo wyrozumiałego i zyczliwego człowieka. Żył w przyjaźni ze wszystkimi, był po prostu dobry i szlachetny. Potrafił docenić drugą osobę, a jego spokój, opanowanie, łagodność a jednocześnie rozsądek dawały innym bezpieczeństwo i stabilizację. Najważniejszym przesłaniem Józefa Prelicha jest jego całe życie, udział w Powstaniu Styczniowym w młodości i późniejsza organiczna praca dydaktyczno-wychowawcza z dziećmi i młodzieżą, którym pozwalał stawać się odróbiną lepszymi, pozwalał im na uśmiech i na lepszą przyszłość.

Mieczysław Chabura

NASZA GMINA Biuletyn Informacyjny
Gminy Szczurowa – kwartalnik

Wydawca: Gminne Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu w Szczurowej, ul. Rynek 4, 32-820 Szczurowa, tel. 14 632 09 59; gazeta@gck-szczurowa.pl

Nakład: 2000 egzemplarzy

Redaktor naczelny: Mateusz Michalski

Zespół: Sebastian Marcisz, Mateusz Franczyk

Skład i druk: Wydawnictwo Ruthenus – Rafał Barski
ul. I. Łukasiewicza 49, 38-400 Krosno
e-mail: ruthenus@ruthenus.pl
tel. 13 436 51 00

Józef Aleksander Gałuszka
Tatry w mgłach wieczoru

W mgieł topieli brną Tatry, jak hufiec rycerzy
posepnych, zakowanych w zbroje ciemne blachy -
na ich piersiach lśnią śniegi, jak srebrne ryngrafy -
z chmur nad nimi las skrzydeł husarskich się jeży -

Stały tam u granic granitową ławą,
by pancerna chorągiew w proporców wicherze -
białe orły nad nimi kołyszą się w górze
a szyszaki ich w słońcu połyskują krwawo - -

Stoją ciche, jak hufiec rycerzy przed bitwą
w pochyleniu głów - z wielką na ustach modlitwą
co w łopocie proporców do nieba się wzbija - -

A modlitwę szeptaną przez usta kamienne
wicher zmienia na dzwonów wieczornych nowennę,
niosąc po krańce świata - w dal: Ave Ma-ri-a - -

---

zdj. Józef Aleksander Gałuszka z żoną Edytą nad Morskim Okiem (29 czerwca 1930).

Wiersz pochodzi z tomiku *Biesiada kameleonów*

